

Uczelniany raport z oceny jakości kształcenia w Warszawskim Uniwersytecie Medycznym

– Raport za rok akademicki 2013/2014 –

Uczelniany Zespół ds. Jakości Kształcenia

Biuro Zarządzania Jakością Kształcenia

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Raport opracowany w ramach projektu

„Q: Kultura Jakości Uczelni.

Rozwój systemu zarządzania jakością kształcenia w Warszawskim Uniwersytecie Medycznym”

współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego funduszu Społecznego

Warszawa, styczeń 2015 r.

Spis treści

1	 Wstęp	5
2	 Projekt Q: Kultura Jakości Uczelni	6
3	 Zespoły ds. Jakości Kształcenia	10
3.1	Uczelniany Zespół ds. Jakości Kształcenia	10
3.2	Wydziałowe Zespoły ds. Jakości Kształcenia	11
4	 Analiza wydziałowych raportów z oceny jakości.....	13
5	 Jakość kształcenia w opinii studentów	19
5.1	Studencka ankieta oceny zajęć i nauczycieli	19
5.2	Studencka ankieta oceny praktyk	23
5.3	Studencka ankieta oceny warunków studiowania	24
6	 Jakość kształcenia w opinii absolwentów i pracodawców.....	26
6.1	Rada Pracodawców przy Warszawskim Uniwersytecie Medycznym	27
6.2	Opinie absolwentów	29
6.3	Opinie pracodawców	30
7	 Jakość kształcenia w opinii doktorantów.....	32
7.1	Ocena przysposobienia pedagogicznego doktorantów	34
8	 Jakość kształcenia w opinii kadry akademickiej	35
9	 Dzień Kultury Jakości Uczelni	36
10	 Doskonalenie kadry dydaktycznej WUM	38
11	 Działalność naukowa w zakresie dydaktyki medycznej	39
12	 Wyniki zewnętrznej oceny jakości kształcenia	41
12.1	Akredytacja PKA	41
12.1.1	Wyniki oceny instytucjonalnej na Wydziale Nauki o Zdrowiu.....	42
12.1.2	Doświadczenia z akredytacji, wdrożenie rekomendacji PKA	44
12.2	Ranking Szkół Wyższych	45
13	 Projekt SUPP: wsparcie psychospołeczne dla studentów zagranicznych	46
14	 Sprawozdanie z realizacji planu poprawy jakości kształcenia na 2014 r.....	47
15	 Podsumowanie	49
15.1	Rekomendacje.....	52

1 | Wstęp

Za sprawą projektu „Q: Kultura Jakości Uczelni” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej, ostatnie dwa lata były kluczowe i przełomowe dla rozwoju Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia oraz Kultury Jakości Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego. Podjęte działania świadczą o rosnącej instytucjonalnej dojrzałości w zakresie zapewnienia jakości kształcenia.

Jednym z największych osiągnięć lat 2013-2014 był znaczący **wzrost świadomości i zaangażowania** społeczności akademickiej WUM w procesy zarządzania jakością kształcenia, jak również **podniesienie rangi działalności dydaktycznej**. W prace nad rozwojem Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia w ramach projektu „Q” włączyło się ponad 200 członków społeczności akademickiej. Swoją działalność rozwinęły Wydziałowe Zespoły ds. Jakości Kształcenia, które od jesieni 2013 r. regularnie opracowują kompleksowe raporty z oceny jakości kształcenia na poszczególnych kierunkach studiów. Odbyły się liczne dyskusje poświęcone jakości kształcenia, w ramach posiedzeń Senatu, Rad Wydziałów, spotkań związanych z realizacją projektu „Q”. W 2014 r. zorganizowano drugą edycję konferencji Dzień Kultury Jakości Uczelni, która cieszyła się jeszcze większym zainteresowaniem niż w ubiegłym roku (w konferencji wzięło udział ok. 200 osób), po raz drugi wręczono „Kryształowe Lancety” nagrody Samorządu Studentów dla nauczycieli najwyższej ocenionych w ankiecie studenckiej oraz przeprowadzono szkolenia z zakresu doskonalenia umiejętności dydaktycznych dla ponad 200 nauczycieli akademickich Uczelni.

W roku akademickim 2013/2014 wprowadzono również rozwiązania mające na celu zwiększenie udziału **interesariuszy zewnętrznych** w procesach zapewnienia, oceny i doskonalenia jakości kształcenia. W szczególności, powołana została Rada Pracodawców przy Warszawskim Uniwersytecie Medycznym, a przedstawiciele pracodawców zostali włączeni w prace Wydziałowych Zespołów ds. Jakości Kształcenia i/lub Rad Programowych. Ponadto, nastąpił znaczący wzrost liczby pracodawców i absolwentów, którzy wzięli udział w nowych uczelniowych ankietach badania losów zawodowych absolwentów.

W 2014 r. zakończyły się prace nad stworzeniem spójnych ram instytucjonalnych Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia, zgodnych ze standardami i wskazówkami Europejskiego Obszaru Szkolnictwa Wyższego. Opracowano kompleksowe **procedury** (w tym opracowywania i okresowego przeglądu programów kształcenia, oceniania studentów i przygotowania nowych nauczycieli do dydaktyki) oraz **narzędzia** zapewnienia jakości kształcenia (w tym hospitacje zajęć dydaktycznych, badania ankietowe, system E-sylabus i Platformę Q). W szczególności, uruchomione zostały nowe **ankiety** badania opinii studentów (w tym ankiety oceny praktyk i warunków studiowania), doktorantów i kadry akademickiej.

Wysoki poziom jakości kształcenia potwierdzają liczne **wyróżnienia** przyznane Uczelni oraz członkom społeczności akademickiej w roku 2013/2014. Wydział Nauki o Zdrowiu uzyskał pozytywną ocenę instytucjonalną Polskiej Komisji Akredytacyjnej, a oba Wydziały Lekarskie pozytywnie przeszły wizytację środowiskową Komisji Akredytacyjnej Akademickich Uczelni Medycznych. Warszawski Uniwersytet Medyczny uplasował się w pierwszej dziesiątce najlepszych polskich uniwersytetów i ponownie zwyciężył w grupie kierunków lekarskich w Rankingu Szkół Wyższych – Perspektywy. Ponadto, Uczelnia otrzymała, już po raz siódmy, tytuł Uczelni chroniącej własność intelektualną, przyznany w postaci certyfikatu „Uberima Fide”, oraz uzyskała certyfikat „Uczelnia Liderów 2014”, wraz z wyróżnieniem „Primus 2014”, przyznany w IV edycji Ogólnopolskiego Programu Certyfikacji Szkół Wyższych „Uczelnia Liderów”. WUM otrzymał certyfikat za kształcenie absolwentów twórczych, kreatywnych, innowacyjnych i przez to atrakcyjnych na rynku pracy, jak również za kształcenie w oparciu o nowoczesne programy studiów, zgodne z potrzebami otoczenia społeczno-gospodarczego. Wyróżnienie „Primus” poświadcza, że Uczelnia uzyskała najwyższą liczbę punktów rankingowych wśród certyfikowanych uczelni. Wyjątkowo cieszy również wyróżnienie w VI edycji Konkursu organizowanego przez Zarząd Krajowej Reprezentacji Doktorantów i Fundację Edukacyjną Perspektywy na Najbardziej Prodoktorancką Uczelnię PRODOK 2013 (za najbardziej znaczący awans w rankingu). WUM zajął w tym rankingu VII miejsce w Polsce (pierwsze wśród uczelni medycznych), wyprzedzając m.in. Uniwersytet Jagielloński czy Uniwersytet Warszawski.

Potwierdzeniem wysokiej jakości kształcenia są przede wszystkim osiągnięcia studentów i absolwentów Uczelni. Warto podkreślić, że w 2014 r. we wrześniowej sesji Lekarskiego Egzaminu Końcowego, wśród osób zdających egzamin po raz pierwszy, absolwenci Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego uzyskali najlepszy wynik ze wszystkich uczelni w kraju, w tym pierwsze miejsce w klasyfikacji indywidualnej.

W raporcie omówione zostały wybrane aspekty jakości kształcenia w Warszawskim Uniwersytecie Medycznym w roku akademickim 2013/2014.

2 | Projekt Q: Kultura Jakości Uczelni

W grudniu 2014 r. zakończyła się realizacja projektu „Q”, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej, skierowanego do całej społeczności akademickiej Uczelni

W roku 2013/2014 kontynuowane były prace w ramach projektu „Q: Kultura Jakości Uczelni. Rozwój systemu zarządzania jakością kształcenia w Warszawskim Uniwersytecie Medycznym” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Patronat i nadzór nad projektem pełnił Prorektor ds. Dydaktyczno-Wychowawczych, prof. dr hab. n. med. Marek Kulus oraz Komitet Sterujący Projektu, w skład którego wchodziły Władze Uczelni i Wydziałów oraz Przewodniczący Samorządu Studentów i Samorządu Doktorantów.

- Kierownik projektu: prof. dr hab. n. med. Marcin Wojnar, Pełnomocnik Rektora ds. Jakości Kształcenia
- Czas trwania projektu: 1 stycznia 2013 r. – 31 grudnia 2014 r.
- Budżet: 1 766 197 PLN

Projekt odpowiadał na potrzeby Uczelni oraz członków społeczności akademickiej: nauczycieli, studentów, doktorantów, absolwentów i interesariuszy zewnętrznych WUM.

Projekt „Q” stanowił odpowiedź na problemy zidentyfikowane w ramach inwentaryzacji rozwiązań projakościowych funkcjonujących w Uczelni

Głównym problemem, na który odpowiadała realizacja projektu „Q”, były słabe, niepowiązane ze sobą, niekompletne i nie w pełni dostosowane do „[Standardów i wskazówek zapewnienia jakości kształcenia w Europejskim Obszarze Szkolnictwa Wyższego](#)¹” struktury i mechanizmy zarządcze w zakresie jakości kształcenia².

Projekt służył rozwiązaniu kilku kluczowych problemów szczegółowych, zidentyfikowanych w ramach ogólnouczelnianej „Inwentaryzacji” rozwiązań, narzędzi i dobrych praktyk w zakresie zapewnienia jakości kształcenia funkcjonujących w Uczelni, przeprowadzonej w roku akademickim 2011/2012, takich jak:

- rozproszenie, niedostateczna standaryzacja i wsparcie instytucjonalne działań na rzecz jakości kształcenia;
- niewystarczające uregulowanie i spójność procesu zarządzania programami i efektami kształcenia;
- niska skuteczność i słabe powiązanie mechanizmów zbierania, analizy i wykorzystania danych na temat jakości kształcenia;
- mała przejrzystość działań i dostępność informacji na temat jakości kształcenia dla społeczności WUM i interesariuszy zewnętrznych;
- niewielkie zaangażowanie społeczności WUM i interesariuszy zewnętrznych w procesy zarządzania jakością kształcenia.

Celem projektu „Q” było wzmocnienie kultury jakości WUM poprzez wdrożenie uczelnianego Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia zgodnego ze standardami EOSW

Głównym celem projektu było wzmocnienie kultury jakości WUM poprzez wdrożenie uczelnianego Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia zgodnego ze standardami Europejskiego Obszaru Szkolnictwa Wyższego. Cele szczegółowe projektu obejmowały:

- zwiększenie spójności, standaryzacji i skuteczności działań na rzecz jakości kształcenia w WUM;
- wzmocnienie i uregulowanie procesu zarządzania programami i efektami kształcenia w WUM;
- podniesienie efektywności zarządzania danymi na temat jakości kształcenia w WUM;
- poprawę przejrzystości i wiarygodności działań WUM w obszarze jakości kształcenia wobec społeczności akademickiej i interesariuszy zewnętrznych;
- wzrost zaangażowania społeczności WUM i interesariuszy zewnętrznych, w tym pracodawców, w uczelniane procesy zarządzania jakością kształcenia.

¹ przyjętych przez 47 państw Procesu Bolońskiego

² analiza problemu, opisana we wniosku o dofinansowanie projektu, jest dostępna w Biurze Zarządzania Jakością Kształcenia

Działania podjęte w roku 2013/2014 przyczyniły się do osiągnięcia założonych celów projektu. Udało się stworzyć kompleksowe struktury i narzędzia zarządzania jakością kształcenia oraz zaangażować interesariuszy w budowę kultury jakości

Zadania zaplanowane i zrealizowane w ramach projektu:

- 1) **Wdrożenie spójnych ram instytucjonalnych Systemu**
polityk, strategii, ogólnych ram Systemu, 10 procedur (w jęz. pl. i ang.), hospitacji zajęć
- 2) **Wdrożenie systemu IT do projektowania i przeglądu sylabusów przedmiotów (E-SYLABUS)**
w tym przeprowadzenie szkoleń e-learningowych dla jego użytkowników
- 3) **Uruchomienie wirtualnej „Platformy Q”**
służącej do publikowania i wymiany informacji na temat jakości kształcenia
- 4) **Powołanie i funkcjonowanie Pracowni Ewaluacji Jakości Kształcenia (PEJK)**
- 5) **Stworzenie kompleksowego systemu informacyjnego w zakresie jakości kształcenia**
w tym 9 ankiet badania opinii studentów, absolwentów, pracodawców, doktorantów, kadry
- 6) **Włączenie pracodawców w proces doskonalenia jakości programów kształcenia**
w tym powołanie Rady Pracodawców WUM (patrz: rozdział x).
- 7) **Popularyzacja kultury jakości Uczelni wśród społeczności akademickiej i interesariuszy zewn.**
w tym organizacja konferencji „Dni Q” (patrz: rozdział 9).

W szczególności, wprowadzono spójne ramy instytucjonalne (polityki, strategie i procedury) Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia WUM

W roku akademickim 2013/2014:

- 1) Zakończono prace nad [wydziałowymi politykami](#) i [strategiami](#) jakości kształcenia, zgodnymi ze [Strategią](#) i [Polityką Uczelni](#)
- 2) Opracowano i skonsultowano ze społecznością akademicką uczelniane procedury zapewnienia jakości kształcenia, przyjęte w drodze Zarządzeń Rektora pod koniec 2014 r.:
  - [opracowywania i okresowego przeglądu programów i efektów kształcenia \(ZR nr 91/2014\)](#), w tym:
    - [dokumentację programu kształcenia](#)
    - [wzór sylabusu](#)
  - [oceny studentów \(ZR 93/2014\)](#)
  - [przygotowania nowych nauczycieli akademickich do dydaktyki \(ZR 90/2014\)](#)
  - [hospitacji zajęć dydaktycznych \(ZR 77/2014\)](#), w tym:
    - [wzór wydziałowego planu hospitacji](#)
    - [wzór protokołu z hospitacji](#)
  - [badania opinii studentów \(ZR 92/2014\)](#)
  - [badania opinii doktorantów \(ZR 95/2014\)](#)
  - [badania opinii nauczycieli akademickich \(ZR 94/2014\)](#)
  - [badania opinii studentów uczestniczących w programach wymiany międzynarodowej \(ZR 96/2014\)](#)
  - [badania losów zawodowych absolwentów \(ZR 97/2014\)](#)

Opracowano system E-sylabus do tworzenia, przeglądu i analizy programów kształcenia (w tym monitoringu i weryfikacji efektów kształcenia) oraz przeszkolono 200 nauczycieli akademickich z zasad jego użytkowania

W roku 2013/2014 zakończono merytoryczne i informatyczne prace nad stworzeniem systemu E-Sylabus. Jesienią 2014 r. ponad 200 nauczycieli akademickich (przedstawicieli jednostek dydaktycznych) Uczelni zostało przeszkolonych z zasad jego użytkowania. Podczas szkoleń zidentyfikowane zostały słabości narzędzia wymagające poprawy, jak również zgłoszone liczne uwagi i propozycje zmian. Modyfikacje zostały wprowadzone do końca grudnia i system jest gotowy do wdrożenia. Niestety z uwagi na planowane zmiany w uczelnianych systemach IT, na których bazuje E-sylabus (w tym CBS/Wirtualny Dziekanat) na uruchomienie systemu trzeba będzie poczekać do wiosny 2015 r. Zgodnie z [Zarządzeniem Rektora nr 91/2014](#) sylabusy na rok 2015/2016 powinny zostać opracowane już z wykorzystaniem systemu E-sylabus.

Pełne wdrożenie systemu E-Sylabus pozwoli m.in. na:

- ujmowanie treści przedmiotów/modułów w jednolitej, czytelnej i atrakcyjnej formie,
- łatwiejszą kontrolę formalną nad zawartością dokumentu,
- utrzymanie treści w przejrzystej, uhierarchizowanej postaci w skali całej Uczelni,
- kontrolę merytoryczną nad dokumentem (punkty ECTS, cele, treści, liczba godzin, wymagania, literatura),
- kontrolę nad związkami z innymi przedmiotami (powtarzalność, kolejność treści i przedmiotów),
- weryfikację efektów kształcenia.

Stworzono wirtualną Platformę Q, portal służący gromadzeniu i publikowaniu informacji na temat jakości kształcenia w Warszawskim Uniwersytecie Medycznym

W 2014 r. opracowana została wirtualna Platforma Q służąca gromadzeniu, wymianie, współtworzeniu oraz udostępnianiu informacji, wiedzy, doświadczeń i dobrych praktyk w zakresie jakości kształcenia skierowana do społeczności akademickiej WUM i interesariuszy zewnętrznych obejmująca:

- Portal internetowy zawierający aktualne i kompleksowe informacje na temat jakości kształcenia
- Portal intranetowy dla społeczności akademickiej WUM dotyczący jakości kształcenia

Na platformie znajdują się m.in.:

- Raporty z oceny jakości kształcenia
- Wyniki ankiet, akredytacji
- Informacje od i dla Zespołów ds. Jakości Kształcenia
- Informacje o szkoleniach
- Linki do E-Sylabusa, ankiet, itp.

Platforma jest dostępna pod adresem <https://platformaq.wum.edu.pl/>.

Utrzymano Pracownię Ewaluacji Jakości Kształcenia, zatrudniającą w pełnym wymiarze czasu pracy 2 ekspertów w zakresie socjologii i statystyki

W roku 2013/2014 swoją działalność kontynuowała nowa jednostka organizacyjna WUM powołana w ramach projektu „Q”: Pracownia Ewaluacji Jakości Kształcenia. W grudniu 2014 r. władze Uczelni, przy pełnym poparciu władz wydziałowych, Samorządu Studentów i Samorządu Doktorantów, podjęły decyzję o utrzymaniu Pracowni po zakończeniu projektu. Do zadań Pracowni należy merytoryczne i organizacyjne wsparcie procesu oceny jakości kształcenia w Uczelni, w tym:

- zbieranie, przetwarzanie i analiza danych do oceny jakości kształcenia w Uczelni,
- udział w opracowywaniu metod, procedur i narzędzi oceny jakości kształcenia w Uczelni,
- przygotowywanie i przeprowadzanie badań jakości kształcenia w Uczelni, w tym studenckich i doktoranckich ankiet oceny nauczycieli akademickich,
- opracowywanie wyników badań – raportów, sprawozdań, zestawień, statystyk,
- udzielanie informacji w zakresie prowadzonych badań,
- zbieranie i opracowywanie danych dotyczących jakości kształcenia w Uczelni na potrzeby zewnętrznych sprawozdań, w tym raportów akredytacyjnych,
- doradztwo i wsparcie merytoryczne w zakresie metod i narzędzi oceny jakości kształcenia,
- współpraca z Uczelnianym i Wydziałowymi Zespołami ds. Jakości Kształcenia, Biurem Zarządzania Jakością Kształcenia i innymi jednostkami Uczelni w zakresie oceny jakości kształcenia.

Wdrożono kompleksowy system informacyjny w zakresie jakości kształcenia, w tym uruchomiono nowe ankiety badania opinii studentów, doktorantów, kadry akademickiej, absolwentów i pracodawców

W roku 2013/2014 zakończono prace nad częścią centralną systemu gromadzenia, analizy, wykorzystywania i publikowania informacji na temat jakości kształcenia w WUM (miejsca, gdzie gromadzone są wszystkie raporty, dane statystyczne, wyniki ankiet, hospitacji etc.) oraz nad jego poszczególnymi elementami.

W szczególności opracowano i uruchomiono nowe:

- Ankiety studenckie: [Ankietę oceny zajęć i nauczycieli akademickich](#), [Ankietę oceny praktyk](#) i [Ankietę oceny warunków studiowania](#) (patrz rozdział 5)
- [Ankietę badania opinii doktorantów](#) (patrz rozdział 7)
- [Ankietę badania opinii absolwentów](#) (patrz rozdział 6)
- [Ankietę badania opinii pracodawców](#) (patrz rozdział 6)
- [Ankietę badania opinii nauczycieli akademickich](#) (patrz rozdział 8)

W 2015 roku uruchomione zostaną ostatnie ankiety opracowane w ramach projektu, tj. [ankiety studentów uczestniczących w wymianie międzynarodowej](#)).

W prace projektowe zaangażowane były Zespoły ds. Jakości Kształcenia oraz szerokie grono społeczności akademickiej WUM (ok. 200 osób)

Projekt „Q” wyznaczył jasne cele i zadania dla Uczelnianego i Wydziałowych Zespołów ds. Jakości Kształcenia. Ponadto, w roku 2013/2014 w realizację projektu zaangażowanych było 8 zespołów roboczych. Łącznie około 200 osób (nauczycieli akademickich, studentów, doktorantów) brało bezpośredni udział w pracach projektowych.

Zespoły robocze powołane w ramach projektu:

- [Zespół ds. ankiety studenckiej](#)
- [Zespół ds. ankiet absolwentów i pracodawców](#)
- [Zespół ds. E-sylabusa](#)
- [Zespół ds. systemu informacyjnego](#)
- [Zespół ds. Platformy Q](#)
- [Zespół ds. ankiety doktorantów](#)
- [Zespół ds. ankiety kadry akademickiej](#)
- [Zespół ds. ankiety studentów uczestniczących w wymianie międzynarodowej](#)

3 | Zespoły ds. Jakości Kształcenia

3.1 | Uczelniany Zespół ds. Jakości Kształcenia

Podstawowym zadaniem Uczelnianego Zespołu ds. Jakości Kształcenia w roku 2013/2014 było określenie spójnych ram instytucjonalnych (polityk i procedur) Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia oraz nadzór nad pozostałymi zadaniami realizowanymi w projekcie „Q”

Uczelniany Zespół ds. Jakości Kształcenia stanowi podstawowy element struktury organizacyjnej Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia WUM. Prace zespołu wspiera merytorycznie i organizacyjnie Biuro Zarządzania Jakością Kształcenia. Zakres zadań Zespołu został określony [uchwałą nr 1/2013 Senatu](#).

W roku akademickim 2013/2014 Zespół funkcjonował w składzie powołanym na okres kadencji władz Uczelni, do 31 sierpnia 2016 r., na mocy [Zarządzenia nr 72/2012 Rektora](#), zmienionego [Zarządzeniem nr 26/2013](#), [Zarządzeniem nr 34/2014](#) oraz [Zarządzeniem nr 76/2014 Rektora](#).

Skład Zespołu w kadencji 2012-2016

1. prof. dr hab. n. med. Marcin Wojnar – Przewodniczący Zespołu
2. dr hab. n. med. Ewa Bałkowiec-Iskra – I Wydział Lekarski
3. prof. nadzw. dr hab. n. med. Magdalena Malejczyk – II Wydział Lekarski
4. dr hab. n. med. Izabela Strużycka – Wydział Lekarsko-Dentystyczny (od 15 kwietnia 2013 r.)
5. dr hab. n. o zdr. Joanna Gotlib – Wydział Nauki o Zdrowiu, Zakład Dydaktyki i Efektów Kształcenia
6. dr hab. n. farm. Agnieszka Pietrosiuk – Wydział Farmaceutyczny
7. dr hab. n. med. Maciej Słodkowski – Centrum Kształcenia Podyplomowego
8. Tomasz Zawadzki – Samorząd Studentów (do 15 kwietnia 2013 r.)
Aleksander Zarzeka – Samorząd Studentów (do końca roku 2012/2013)
Marcin Wojciechowski – Samorząd Studentów (w roku 2013/2014)
Sonia Statuch – Samorząd Studentów (od września 2014 r.)
9. Maciej Pawliszewski – Samorząd Studentów
10. mgr. farm., lek. Wanda Gajzlerska – Samorząd Doktorantów (do końca roku 2012/2013)
lek. Filip Dąbrowski – Samorząd Doktorantów (od roku akademickiego 2013/2014)
11. mgr Anna Gilbert – Samorząd Doktorantów (od roku akademickiego 2013/2014)
12. mgr. farm. Przemysław Rządziejewicz – Ekspert ds. jakości kształcenia
13. dr n. przyr. Henryk Rebandel – Ekspert ds. jakości kształcenia
14. mgr Joanna Gajowniczek – Biuro Zarządzania Jakością Kształcenia
15. mgr Marek Fudała – Pracownia Ewaluacji Jakości Kształcenia

Przewodniczący Zespołu pełni jednocześnie funkcję Pełnomocnika Rektora ds. Jakości Kształcenia. W roku 2013/2014, zgodnie z zaleceniami PKA oraz uczelnianym planem poprawy jakości kształcenia, określony został szczegółowy [zakres zadań Pełnomocnika](#), zatwierdzony przez Rektora WUM.

W roku akademickim 2013/2014 odbyło się **11 posiedzeń** Zespołu. Nagrania i protokoły z ich przebiegu są dostępne w Biurze Zarządzania Jakością Kształcenia.

Zadania Zespołu w roku 2013/2014, podobnie jak w roku ubiegłym, zostały w dużej mierze wytyczone przez projekt „Q”. Te i inne działania podjęte przez członków Zespołu zostały omówione w niniejszym raporcie.

Warto podkreślić, że działalność Uczelnianego Zespołu ds. Jakości Kształcenia została **pozytywnie oceniona przez Polską Komisję Akredytacyjną** w ramach akredytacji przeprowadzonej w roku 2013/2014. Wysoką ocenę PKA ponownie uzyskało również Biuro Zarządzania Jakością Kształcenia, które w opinii ekspertów wykazuje się dużą efektywnością działania i profesjonalizmem. Dobre opinie zebrały w szczególności raporty i zbiorcze zestawienia opracowywane na poziomie uczelnianym.

3.2 | Wydziałowe Zespoły ds. Jakości Kształcenia

W roku akademickim 2013/2014 swoją działalność, m.in. w ramach projektu „Q”, rozwijały Wydziałowe Zespoły ds. Jakości Kształcenia

Skład Zespołu I Wydziału Lekarskiego w kadencji 2012-2016

(uchwała Rady Wydziału z 14 listopada 2012 r.)

- **dr hab. n. med. Piotr Tyszko** – przewodniczący
- dr hab. n. med. Hanna Pituch
- dr hab. n. med. Piotr Albrecht
- prof. dr hab. n. med. Ewa Osuch-Wójcikiewicz
- dr hab. n. med. Dagmara Mirowska-Guzel
- prof. dr hab. n. med. Alicja Wiercińska-Drapało
- dr hab. n. farm. Iwonna Rahden Staroń
- dr n. med. Anna Cyganek
- dr n. med. Maciej Jędrasik
- dr n. med. Marta Maskey - Warzęchowska
- student Maciej Książyk
- doktorant lek. Rafał Machowicz

Skład Zespołu II Wydziału Lekarskiego w kadencji 2012-2016

(uchwała Rady Wydziału z 15 maja 2013 r., zm. uchwałami z 13 listopada i 11 grudnia 2013 r.)

- **prof. dr hab. med. Maciej Karolczak** – przewodniczący
- prof. ndzw. dr hab. med. Magdalena Malejczyk
- dr hab. med. Krzysztof Owczarek
- dr hab. med. Artur Stolarczyk
- dr hab. med. Andrzej Horban
- dr n. med. Adam Soszka
- student Krzysztof Siemion (kierunek lekarski)
- student Karol Tomaszewski (kierunek fizjoterapia)
- student Adam Ledwoń (kierunek lekarski w języku angielskim; od listopada 2013 r.)
- doktorantka mgr Katarzyna Gosek
- dr n. med. Przemysław Sielicki - Dyrektor ds. Medycznych Mazowieckiego Szpitala Bródnowskiego w Warszawie (przedstawiciel pracodawców; od grudnia 2013 r.)
- dr n. med. Piotr Soszyński – członek Zarządu Medicover Polska (przedstawiciel pracodawców; od grudnia 2013 r.)
- *student Eric Czajkowski (kierunek lekarski w języku angielskim; do listopada 2013 r.)*

Skład Zespołu Wydziału Lekarsko-Dentystycznego w kadencji 2012-2016

(uchwała Rady Wydziału z 19 grudnia 2012 r., zm. uchwałą z 27 listopada 2013 r.)

- **dr hab. n. med. Agnieszka Mielczarek** – przewodnicząca (od 27 listopada 2013 r.)
- dr hab. Ewa Iwanicka-Grzegorek
- dr n. med. Halszka Boguszewska-Gutenbau
- dr n. med. Maciej Kostrubiec
- dr n. med. Jolanta Kostrzewa-Janicka
- dr n. med. Wojciech Michalski
- dr n. med. Barbara Siemińska-Piekarczyk (od 27 listopada 2013 r.)
- doktorantka lek. dent. Angelika Kalińska (od 27 listopada 2013 r.)
- student Maciej Trzaskowski (od 27 listopada 2013 r.)
- *prof. dr hab. n. med. Kazimierz Szopiński (przewodniczący i członek Zespołu do 27 listopada 2013 r.)*

Skład Zespołu Wydziału Farmaceutycznego w kadencji 2012-2016

(powołany na posiedzeniu Rady Wydziału 26 września 2012 r.)

- **dr n. farm. Piotr Luliński** – przewodniczący
- prof. dr hab. Józef Sawicki
- dr hab. n. farm. Grzegorz Nałęcz-Jawecki
- dr n. farm. Joanna Kolmas
- dr n. farm. Ewa Skarżyńska
- dr n. farm. Grażyna Sygitowicz
- dr n. farm. Joanna Giebułtowicz
- dr n. farm. Katarzyna Sykłowska-Baranek
- dr hab. n. farm. Jadwiga Turło
- dr n. farm. Monika Grudzień
- dr n. farm. Marek Król
- dr n. farm. Teresa Żołek
- studentka Justyna Skowyrą
- studentka Weronika Zarychta
- doktorantka Anna Gomółka

Skład Zespołu Wydziału Nauki o Zdrowiu w kadencji 2012-2016

(uchwała Rady Wydziału z 26 lutego 2013 r., zm. uchwałą z dnia 14 października 2014 r.)

- **dr n. med. Wojciech Boratyński** – przewodniczący (od 14 października 2014 r.)
- dr n. med. Ewa Kądalska (przewodnicząca do 14 października 2014 r.)
- dr n. o zdr. Zofia Sienkiewicz
- dr n. med. Grażyna Bączek
- dr n. med. Agnieszka Nowacka
- dr n. med. Grzegorz Juszczak
- dr n. hum. Magdalena Woynarowska-Sołdan
- lek. Józef Chłopicki (od 14 października 2014 r.)
- dr n. rol. Beata Sińska
- dr n. med. Alicja Kucharska
- studentka Iga Moraczewska
- studentka Karolina Dłużniak (od 14 października 2014 r.)
- student Jan Tymiński (od 14 października 2014 r.)
- studentka Lucyna Iwanow (od 14 października 2014 r.)
- student Aleksander Zarzeka (od 14 października 2014 r.)
- doktorantka Aneta Binkowska
- mgr Karol Karski (do 14 października 2014 r. jako przedstawiciel studentów, od 14 października 2014 r. jako przedstawiciel absolwentów)
- mgr Grzegorz Stachacz (do 14 października 2014 r. jako przedstawiciel studentów, od 14 października 2014 r. jako przedstawiciel absolwentów)
- mgr Leszek Wronka - przedstawiciel absolwentów (od 14 października 2014 r.)
- mgr Jarosława Belowska - przedstawiciel absolwentów (od 14 października 2014 r.)
- mgr Bożena Ściegłińska (Naczelną Pielęgniarką SPDSK Marszałkowska, przedstawicielka pracodawców)
- *dr n. med. Sławomir Pilip (do 14 października 2014 r.)*
- *dr hab. n. o zdr. Joanna Gotlib (do 14 października 2014 r.)*
- *doktorantka Dominika Mękal (do 14 października 2014 r.)*
- *mgr Aleksandra Grzywna (przedstawicielka absolwentów; do 14 października 2014 r.)*

4 | Analiza wydziałowych raportów z oceny jakości

Wydziałowe Zespoły ds. Jakości Kształcenia opracowały kompleksowe raporty z oceny jakości kształcenia za rok akademicki 2013/2014. Raporty zatwierdzone przez Dziekanów zostały przedstawione Radom Wydziałów

Jesienią 2014 r. Wydziałowe Zespoły ds. Jakości Kształcenia opracowały coroczne raporty z oceny jakości kształcenia. Zgodnie z Rozporządzeniem MNiSW z dn. 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia oraz Uchwałą nr 1/2013 Senatu WUM, raporty, zatwierdzone przez Dziekanów, zostały przedłożone na posiedzeniach Rad Wydziałów³. Raporty stanowią załączniki nr 1-5 do niniejszego raportu.

Zakres raportów za rok 2013/2014 został rozszerzony w stosunku do roku ubiegłego, zgodnie z poniższymi wytycznymi wystosowanymi przez Prorektora ds. Dydaktyczno-Wychowawczych:

Wytyczne dotyczące wydziałowych raportów z oceny jakości kształcenia za rok 2013/2014

Raport powinien zawierać analizę i ocenę jakości kształcenia **na każdym kierunku** prowadzonym na Wydziale (dla każdego poziomu studiów), w tym **wnioski** płynące z oceny oraz **rekomendacje** działań doskonalących.

Raport powinien zostać opracowany na podstawie dostępnych danych, z uwzględnieniem m.in. wyników **ankiet, hospitacji, akredytacji** i innych uczelnianych oraz wydziałowych narzędzi zapewnienia, oceny i doskonalenia jakości kształcenia. Dane zebrane z wykorzystaniem ww. narzędzi powinny być rozpatrywane **w odniesieniu do wybranych, ocenianych obszarów** (patrz pkt. 2, 3 i 4), a nie przedstawiane całościowo w osobnych, oderwanych od siebie rozdziałach. Np. opinie absolwentów, pracodawców, studentów i zalecenia Rady Programowej, Rady Pedagogicznej czy PKA dotyczące programu kształcenia powinny być przedstawione i porównane w jednym rozdziale dotyczącym jakości programu kształcenia, a opinie ww. interesariuszy dotyczące np. jakości zajęć, czy kadry dydaktycznej powinny zostać omówione w osobnym rozdziale. Opinie interesariuszy powinny być w miarę możliwości zestawione z dostępnymi danymi statystycznymi odnoszącymi się do danego obszaru. Ponadto, analiza nie powinna powielać ogólnych obserwacji ogólnouczelnianych, ale koncentrować się na konkretnych mocnych i słabych stronach danego kierunku i Wydziału.

Dla oceny i poprawy jakości kształcenia na kierunku/Wydziale istotna jest analiza kluczowych, dostępnych i wybranych danych oraz wnioski i rekomendacje z niej płynące, a nie sucha prezentacja liczb, tabel, statystyk. Raport powinien uwzględniać **uwagi studentów i innych interesariuszy** (w odniesieniu do ocenianych obszarów). W przypadku analizy wyników ankiet, istotne jest wykorzystanie nie tylko wskaźników ilościowych, ale przede wszystkim zgłoszonych komentarzy otwartych. Zaleca się ponadto zebranie uwag od Wydziałowego Samorządu Studentów, starostów i opiekunów roku, itp.

Raport powinien obejmować następujące, wymagane elementy:

1. **Sprawozdanie z realizacji wydziałowego planu poprawy jakości kształcenia** za ubiegły rok akademicki (w tym z osiągnięcia założonych celów, wdrożenia rekomendacji, podjętych działań, aktywności Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia).
2. **Wyniki oceny jakości programu kształcenia**

Analiza może zostać opracowana na podstawie protokołów z **Rad Programowych** i Pedagogicznych, uwag zgłoszonych przez studentów, wyników ankiet: studenckiej, absolwenckiej, pracodawców (pytania dotyczące programu kształcenia, w tym założonych efektów kształcenia, treści kształcenia, planu studiów itp.). Zaleca się, by obejmowała analizę sylabusów i matryc efektów kształcenia dokonaną przez Radę Programową lub inne stosowne gremium (np. WZJK).

³ Termin składania raportów został w tym roku ponownie wydłużony, za zgodą Prorektora ds. Dydaktyczno-Wychowawczych. Raporty zostały przedstawione na posiedzeniach Rad Wydziałów w miesiącu grudniu (II WL, WLD, WNoZ) oraz styczniu (I WL, WF). Wniosek o zmianę od 2014/2015 r. obowiązującego terminu składania raportów określonego w Uchwale nr 1/2013 (przesunięcie z października na grudzień) został zgłoszony na posiedzenie Senatu, które odbędzie się 23 lutego 2015 r.

3. Wyniki oceny osiągniętych efektów kształcenia

Analiza może obejmować m.in.

- 1) Analizę ocen i wyników studentów:
  - a) Liczbę studentów kończących studia w terminie w stosunku do liczby zaczynających studia,
  - b) Terminowość zaliczania przedmiotów,
  - c) Procent studentów promowanych na następny rok,
  - d) Procent studentów powtarzających rok,
  - e) Procent studentów skreślonych ze studiów,
  - f) Procent studentów uzyskujących określoną ocenę na zakończenie studiów, na egzaminie końcowym z przedmiotu, z pracy dyplomowej, z egzaminów dyplomowych,
- 2) Wyniki LEK-u, LDEK-u;
- 3) Analizę osiągnięć studentów (projekty, konkursy, stypendia Ministra, etc.);
- 4) Analizę wyników ankiety studenckiej (pytania dot. osiągnięcia efektów kształcenia);
- 5) Analizę wyników badania losów zawodowych absolwentów (pytania dot. oceny efektów kształcenia na rynku pracy);
- 6) Analizę wyników ankiety pracodawców (jw.).

Szczegółowa analiza efektywności nauczania (stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia) powinna być m.in. przedmiotem prac wydziałowych **Rad Pedagogicznych**. Powyższy rozdział może zostać opracowany na podst. protokołów z posiedzeń Rad Pedagogicznych.

4. Wyniki oceny innych wybranych obszarów/czynników wpływających na jakość kształcenia na danym kierunku/Wydziale

Rozdział może obejmować analizę i ocenę jakości:

- a) Zajęć prowadzonych na danym kierunku/Wydziale (np. na podstawie wyników studenckiej ankiety oceny zajęć i nauczycieli akademickich, wyników przeprowadzonych hospitacji itp.);
- b) Nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na danym kierunku/Wydziale (np. na podstawie wyników oceny okresowej nauczycieli, wyników studenckiej ankiety oceny zajęć i nauczycieli akademickich, wyników hospitacji, itp.). Analiza może dotyczyć kadry jako obszaru wpływającego na jakość dydaktyki, koncentrować się nie na konkretnych osobach, ale problemach, trendach, itp.;
- c) Kadry wspierającej dydaktykę na danym kierunku/Wydziale (np. na podstawie wyników studenckiej ankiety oceny warunków studiowania);
- d) Zasad oceniania studentów (np. na podstawie analizy protokołów z Rad Pedagogicznych, wyników studenckiej ankiety oceny zajęć i nauczycieli akademickich – pytań dot. oceniania studentów, analizy sylabusów itp.);
- e) Warunków studiowania na danym kierunku/Wydziale (na podst. wyników studenckiej ankiety oceny warunków studiowania obejmującej m.in. ocenę infrastruktury, sposobów wsparcia studentów itp. oraz studenckiej ankiety oceny zajęć i nauczycieli: pytania dot. warunków prowadzenia zajęć, biblioteki, itp.);
- f) Wydziałowych studiów doktoranckich (z wykorzystaniem wyników ankiety doktoranckiej);
- g) Innych wybranych przez WZJK.

5. Wyniki oceny wydziałowego i uczelnianego Systemu zarządzania jakością kształcenia (ocena efektywności istniejących rozwiązań, narzędzi, propozycje zmian, itp.)

6. Wskazanie przykładów dobrych praktyk służących zapewnieniu i poprawie jakości kształcenia podejmowanych na Wydziale (np. działania podjęte na poziomie jednostek godne rozpowszechnienia)

7. Rekomendacje związane z doskonaleniem jakości kształcenia na danym kierunku studiów, w odniesieniu do wszystkich omawianych obszarów. Rekomendacje mogą posłużyć jako podstawa dla wydziałowego planu poprawy jakości kształcenia na dany rok akademicki.

Do raportu powinien zostać dołączony wydziałowy **plan poprawy jakości kształcenia** na dany rok akademicki (wskazujący terminy i osoby/gremia odpowiedzialne za realizację określonych działań projakościowych).

Analizy wydziałowe są bardziej kompleksowe, przejrzyste i wnikliwie, niż w ubiegłym roku. Pomimo wytycznych Prorektora ds. Dydaktyczno-Wychowawczych, raporty opracowane przez poszczególne Wydziały znacząco różnią się od siebie, nie tylko pod względem struktury, formy i zakresu analizowanych danych, ale również szczegółowości dokonanej analizy

Wydziałowe raporty za rok 2013/2014 charakteryzują się o wiele większą kompleksowością, przejrzystością i dojrzałością, niż dokumenty opracowane w roku 2012/2013. Niemniej jednak, podobnie jak w ubiegłym roku, pomimo wytycznych Prorektora, raporty opracowane na poszczególnych Wydziałach znacząco różnią się od siebie pod względem struktury, formy i zakresu analizowanych danych, jak również wnikliwości i szczegółowości dokonanej analizy.

Wydziały w różnym stopniu zastosowały się do wytycznych Prorektora. Raporty zawierają analizę i ocenę jakości kształcenia na każdym prowadzonym kierunku, w tym wnioski płynące z oceny i rekomendacje działań doskonalących. Wszystkie wymagane rozdziały/elementy raportu zostały jednak uwzględnione jedynie na I Wydziale Lekarskim. W pozostałych raportach zabrakło w szczególności oceny efektywności uczelnianego i wydziałowego Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia. Ponadto, opinie poszczególnych grup interesariuszy zazwyczaj były przedstawiane w osobnych rozdziałach, bez odniesienia do wybranych, ocenianych obszarów, chociaż często takie podejście nie obniżało wartości merytorycznej raportu (w szczególności, gdy w podsumowaniu porównywano opinie poszczególnych grup, w tym wskazywano na zbieżność ocen i problemy zgłaszane przez wszystkich interesariuszy). Na większości Wydziałów uwzględniono w tym roku uwagi studentów i innych interesariuszy (w tym pracodawców), niemniej jednak, podobnie jak w ubiegłym roku, najszerzej zostały one przedstawione i wykorzystane w raporcie II Wydziału Lekarskiego. Co więcej, żaden z Wydziałów nie dołączył do raportu „Wydziałowego planu poprawy jakości kształcenia” na dany rok akademicki (choćby rekomendacje Wydziału Lekarsko-Dentystycznego oraz Wydziału Nauki o Zdrowiu zostały przedstawione wraz z harmonogramem i/lub wskazaniem jednostek odpowiedzialnych za ich realizację, a I Wydział Lekarski od ubiegłego roku realizuje plan opracowany na okres kadencji Władz Wydziału tj. do 30 września 2016 r.).

Wszystkie Wydziały uwzględniły w raportach sprawozdanie z realizacji planu i rekomendacji z ubiegłego roku

Wszystkie Wydziały uwzględniły w raportach sprawozdanie z realizacji planu i rekomendacji z ubiegłego roku, wskazując działania podjęte przez Zespół ds. Jakości Kształcenia i/lub inne organy i jednostki wydziałowe (np. Władze Dziekańskie, Rady Programowe, Kierowników jednostek dydaktycznych). Przedstawione informacje potwierdzają, że **działania pro jakościowe** podejmowane na Wydziałach charakteryzują się coraz większą przejrzystością, usystematyzowaniem oraz efektywnością, a ich realizacja jest (w większości przypadków) odpowiednio monitorowana oraz weryfikowana. Wiele rekomendacji zostało zrealizowanych, większość wymaga jednak ciągłej pracy i doskonalenia na poziomie wydziałowym (i/lub dłuższego czasu na osiągnięcie zamierzonych wyników). Niektóre sprawozdania, choć wyczerpujące, mogłyby charakteryzować się większym stopniem szczegółowości (np. podaniem konkretnych rozwiązań, odniesieniem do stosowanych uchwał, dokumentów etc.).

Dobre praktyki

- W ubiegłym roku raport Wydziału Farmaceutycznego zawierał wnikliwą ocenę **programów i efektów kształcenia** obejmującą m.in. analizę pokrycia (matryc) kierunkowych efektów kształcenia, analizę sumarycznych wskaźników ilościowych, analizę poprawności przypisania punktów ECTS, analizę stosowanych sposobów i form weryfikacji efektów kształcenia, wyniki zewnętrznej analizy programu kształcenia przeprowadzonej przez ekspertów MNIŚW, itp. Zespół WF szczegółowo przeanalizował sylabusy/karty przedmiotów (opracowane według jednolitego wzoru wydziałowego) wskazując na zidentyfikowane nieścisłości (np. niedopasowanie treści i metod kształcenia do założonych efektów kształcenia, brak przedmiotowych efektów kształcenia). Analiza została uzupełniona o uwagi i propozycje zgłaszane przez studentów oraz rekomendacje. W tym roku Wydział ponownie dokonał przeglądu sylabusów i działań podjętych przez Rady Programowe, w celu weryfikacji wprowadzenia sugerowanych zmian. Raport zawiera dalsze, szczegółowe rekomendacje w zakresie doskonalenia treści programowych, które są podparte m.in. dokładną analizą badania losów zawodowych absolwentów (w tym komentarzami otwartymi zgłoszonymi w ankiecie badania opinii absolwentów).

- Zespół II Wydziału Lekarskiego, podobnie jak w ubiegłym roku, dokonał szczegółowej i wyczerpującej analizy **syllabusów przedmiotów**, weryfikując ich formę oraz zawarte w nich informacje dotyczące m.in. osób odpowiedzialnych za dydaktykę, programu przedmiotu, zasad zaliczania zajęć, literatury itp. W odniesieniu do każdego przedmiotu wypunktowano zidentyfikowane braki, nieścisłości, uwagi i/lub potwierdzono brak zastrzeżeń i podkreślono mocne strony sylabusu. W celu sprawdzenia, czy niedostatki sylabusów zidentyfikowane w ubiegłym roku uległy poprawie, Zespół przeanalizował ponadto protokoły z Rad Programowych i Pedagogicznych.
- I Wydział Lekarski, zgodnie z ubiegłorocznym planem poprawy jakości kształcenia, dokonał analizy **przyczyn przerywania studiów** i zgodności działań **Rad Pedagogicznych** z Regulaminem Studiów (na podstawie przeglądu dostępnej dokumentacji i danych).
- Zespół II Wydziału Lekarskiego ponownie bardzo wnikliwie omówił wyniki i osiągnięcia studentów na poszczególnych latach studiów (**sprawność nauczania**), wyciągając stosowne wnioski, odwołując się do konkretnych dokumentów (w tym protokołów z Rad Pedagogicznych) i danych oraz dokonując porównania z danymi z ubiegłego roku.
- Zespół I Wydziału Lekarskiego dokonał wnikliwej analizy jakościowej danych z **ankiety studenckiej**, wypunktowując najważniejsze problemy (podparte konkretnymi wypowiedziami studentów).
- Oba Wydziały Lekarskie oraz Wydział Lekarsko-Dentystyczny przeanalizowały w raportach wyniki **ankiety doktoranckiej**. Omówiono najważniejsze wnioski płynące z badania oraz sformułowano zalecenia działań doskonalących (w tym uwagi dotyczące samego badania).
- Wszystkie Wydziały dokonały analizy wyników **badania opinii absolwentów** Uczelni (w różnym stopniu szczegółowości). Raport Wydziału Farmaceutycznego zawiera wnioski i rekomendacje płynące z analizy, jak również opis już podjętych lub zainicjowanych działań doskonalących w omawianych obszarach (w tym działań realizowanych we współpracy z członkami Rady Pracodawców).
- Wszystkie Wydziały dokonały analizy wyników **badania opinii pracodawców** (w różnym stopniu szczegółowości). Zespół II Wydziału Lekarskiego dołączył ponadto do raportu szerokie komentarze i sugestie zgłoszone przez przedstawicieli pracodawców zasiadających w Zespole (jak również uczelnianej Radzie Pracodawców).
- Zespół II Wydziału Lekarskiego, podobnie jak w ubiegłym roku, uwzględnił w swoim raporcie liczne **uwagi studentów** dotyczące jakości kształcenia na kierunku lekarskim i konkretne propozycje jej udoskonalenia („*propozycje zwiększenia konkurencyjności absolwenta kierunku lekarskiego II WL*”). W szczególności, do raportu został dołączony proponowany przez studentów zintegrowany program studiów dla kierunku lekarskiego (wraz z planem studiów i podstawowymi założeniami), zgodny z postulatami Zespołu z roku 2012/2013.
- W raporcie Zespołu Wydziału Lekarsko-Dentystycznego ponownie uwzględniono **opinie opiekunów praktyk** (umieszczone w karcie praktyk).
- Zespół Wydziału Farmaceutycznego, podobnie jak w 2012/2013 r., przeprowadził ocenę funkcjonowania **systemu informacyjnego** (w oparciu o przegląd stron internetowych Wydziału). Ocenie podlegała m.in. dostępność informacji o zakładanych efektach kształcenia i ich weryfikacji, organizacji studiów oraz innych informacji istotnych z punktu widzenia kandydata na studia, studenta, pracodawcy.
- I Wydział Lekarski i Wydział Farmaceutyczny, zgodnie ze wskazówkami Prorektora, zidentyfikowały i uwzględniły w raportach **dobre praktyki** służące zapewnieniu i poprawie jakości kształcenia, zgłoszone/podejmowane przez jednostki naukowo-dydaktyczne.
- Zespół Wydziału Farmaceutycznego zdał **sprawozdanie z realizacji ubiegłorocznych rekomendacji** odnosząc się (tam, gdzie to możliwe) do konkretnych dokumentów, np. protokołów Rad Programowych, potwierdzających podjęte działania w tym: dokonane zmiany w programach kształcenia (m.in. uzupełnienia lub likwidacje powtórzeń treści programowych), wprowadzanie egzaminów praktycznych przez kolejne jednostki Wydziału (w celu dopasowania stosowanych zasad oceniania studentów do założonych efektów kształcenia), zainicjowanie badań ankietowych mających na celu wykazanie faktycznego nakładu godzinowego przy przygotowaniu się studentów do zajęć i egzaminów, itp.
- Wydziały Lekarsko-Dentystyczny i Nauki o Zdrowiu przedstawiły **rekomendacje ze wskazaniem terminów i/lub odpowiedzialności** za ich realizację.

Wybrane obserwacje, uwagi i zalecenia z raportów wydziałowych (dot. kwestii ogólnouczelnianych):

- Niezadowolające są **wyniki ubiegłorocznego LDEK-u**. Studenci WUM, którzy po raz pierwszy przystępowali do Lekarsko-Dentystycznego Egzaminu Końcowego, pomimo osiągnięcia nieznacznie wyższych wyników niż w roku 2013, uplasowali się dopiero na 8 (przedostatnim) miejscu wśród absolwentów polskich uczelni medycznych. Zespół WLD zajmie się tą kwestią w 2015 r. (analizą przyczyn niskiego poziomu zdawalności, przygotowaniem propozycji i planu działań korygujących).
- Wiele uwag i rekomendacji Zespołów dotyczy systemu **E-Sylabus**. Rekomendowane jest m.in. przygotowanie osób odpowiedzialnych za tworzenie sylabusów w poszczególnych jednostkach do implementacji systemu w 2015 r.
- Liczne zalecenia dotyczą usprawnienia **wydziałowego systemu informacyjnego** w zakresie jakości kształcenia. Rekomendowane jest m.in. *„opracowanie wydziałowej procedury przeprowadzania spotkań z kierownikami jednostek, w przypadku których występują systematycznie niekorzystne opinie studentów dotyczące nauczanych przedmiotów bądź nauczycieli akademickich”* (I WL) oraz *„utworzenie systemu przepływu informacji między partnerami studenckimi, zespołami dydaktycznymi i Wydziałowym Zespołem ds. Jakości Kształcenia raportującego uchybienia realizacji programów”* określonych w sylabusach (II WL). Ponadto, konieczne jest zapoznanie Rad Programowych z uwagami i rekomendacjami Zespołów w zakresie programów kształcenia.
- Kolejnym powtarzającym się tematem jest **działalność Rad Pedagogicznych**. Z analizy dokonanej przez I Wydział Lekarski wynika, że wydziałowe Rady Pedagogiczne realizują większość celów i zadań przypisanych im zgodnie z Regulaminem Studiów. Zazwyczaj Rady nie analizują jednak programów i treści kształcenia, jak również w minimalnym stopniu analizują sytuację materialno-bytową studentów na danym roku studiów. *„W takiej sytuacji wymaga rozważenia problem, czy należy w jakiś sposób zmobilizować Rady Pedagogiczne do zajmowania się tymi dwoma – przewidzianymi w Regulaminie Studiów – zagadnieniami, czy też postulować wyłączenie tych zagadnień z zadań Rad”*. Zespół I WL rekomenduje dokonanie podobnych analiz na pozostałych Wydziałach, co będzie miało istotne znaczenie dla podjęcia właściwej decyzji w tym zakresie.

Ponadto wskazywano, że w protokołach z posiedzeń Rad Pedagogicznych brakuje informacji na temat realizacji wcześniej zgłoszonych postulatów, a w posiedzeniach nie zawsze uczestniczą przedstawiciele wszystkich zakładów (WNoZ). W innym raporcie czytamy, że analiza protokołów z Rad nie wskazuje, aby na posiedzeniach toczyła się jakakolwiek dyskusja między kadrą i studentami dotycząca przyczyn dużej liczby egzaminów poprawkowych i komisyjnych (wysokiego odsetka studentów, którzy nie są w stanie sprostać wymaganiom egzaminacyjnym) z określonych przedmiotów ... (II WL).

- **Zajęcia fakultatywne** powinny zostać objęte ankietą studencką. Wyłączenie zajęć fakultatywnych z badania *„pozbawia nas całej grupy informacji dotyczącej sfery dydaktyki”*. Warto również podkreślić, że w obecnej ofercie zajęć fakultatywnych *„nie ma żadnego z tematów, uznanych przez pracodawców za ważne”*. W opinii Zespołu *„Zajęcia fakultatywne nie podlegając ustawowym regulacjom programowym powinny stać się elementem uatrakcyjnienia studiów oraz remedium na niedostatki kompetencyjne studentów, np. w obszarze aspektów prawnych praktyki lekarskiej/medycznej”* (II WL).
- Należy rozważyć zmianę procedury **hospitacji zajęć** dydaktycznych w zakresie obowiązującego terminu zatwierdzania wydziałowego planu hospitacji. Opracowanie planów do końca października każdego roku jest zadaniem trudnym do wykonania (I WL).
- W komentarzach otwartych studentów uczestniczących w **ankiecie studenckiej** pojawiają się podobne uwagi, co w roku ubiegłym. Według niektórych respondentów może to wskazywać na to, iż *„chyba jednak nikt nie analizuje i nie wyciąga wniosków z ankiety studenckiej”*.
- Konieczny jest rozwój **ankiety oceny studiów doktoranckich** (zwiększenie odsetka doktorantów wypełniających ankietę, rozszerzenie/doprecyzowanie niektórych pytań ankietowych np. dotyczących projektów badawczych i zajęć prowadzonych przez doktorantów, oferowanego im wsparcia) (I WL).
- Należy rozważyć wprowadzenie **studenckich propozycji** zwiększenia konkurencyjności absolwenta WUM, w tym poprawy jakości i warunków studiowania zgłoszonych przez studentów kierunku lekarskiego II WL (patrz raport wydziałowy).

Wnioski końcowe:

- Przez ostatnie dwa lata, raporty z oceny jakości kształcenia stały się **istotnym elementem Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia** i podstawą dla systematycznego i kompleksowego gromadzenia, analizy, oceny i wykorzystania danych na temat jakości kształcenia.
- W roku 2013/2014 raporty wydziałowe zostały, po raz drugi z rzędu, opracowane według ogólnych wytycznych uczelnianych, w dowolnej, wybranej przez Wydział formie, zakresie i poziomie szczegółowości. W roku 2014/2015 planowane jest przygotowanie, na podstawie dotychczasowych wytycznych i dobrych praktyk wydziałowych, jednolitego, ogólnouczelnianego **wzoru raportu**.
- Przygotowanie raportów było olbrzymim wyzwaniem dla Zespołów Wydziałowych. Doświadczenie z ostatnich dwóch lat pokazało, że niemożliwe jest dokonanie rzetelnej i pełnej analizy, w tym wykorzystanie dostępnego zakresu danych, do opracowania raportów w terminie przewidzianym w Uchwale nr 1/2013 Senatu, tj. do końca października każdego roku. W związku z powyższym Uczelniany Zespół ds. Jakości Kształcenia zgłosił propozycję **przesunięcia obowiązującego terminu do końca grudnia każdego roku** – projekt uchwały zmieniającej zostanie przedstawiony na lutymowym posiedzeniu Senatu. Ponadto, podczas opracowywania ogólnouczelnianego wzoru raportu (i szczegółowych zasad jego opracowywania, w tym gromadzenia danych) należy wziąć pod uwagę sugestie Zespołu I WL: *„Ze względu na znaczną pracochłonność przygotowywanych Raportów wskazane wydaje się **doprecyzowanie zadań Pracowni Ewaluacji Jakości Kształcenia**, pod kątem bliższego współdziałania w przygotowaniu materiałów niezbędnych do opracowań dla zespołów wydziałowych”*.
- **Dane zgromadzone i wykorzystane przez Zespoły** Wydziałowe były o wiele obszerniejsze niż w ubiegłym roku, ale nie zawsze kompletne i wystarczające do dokonania kompleksowej oceny. W szczególności, podobnie jak w ubiegłym roku, Zespoły nie otrzymały pełnych wyników ankiet studenckich (a jedynie ogólne, uczelniane i wydziałowe dane ilościowe oraz komentarze otwarte studentów zgłoszone w ankiecie oceny zajęć i nauczycieli) w terminie umożliwiającym ich szczegółową analizę w ramach raportu. W związku z powyższym wyniki ankiet studenckich, a w szczególności wyniki ankiety oceny praktyk oraz ankiety oceny warunków studiowania, będą stanowić przedmiot osobnej analizy. W przypadku kilku kierunków, liczba odpowiedzi uzyskanych od absolwentów i pracodawców była zbyt niska, co uniemożliwiło dokonanie szczegółowej, ilościowej analizy. Raporty/sprawozdania z Rad Programowych i Pedagogicznych często nie zostały wzięte pod uwagę i/lub były zbyt lakoniczne, by je wykorzystać w ocenie.
- We wszystkich raportach 2013/2014 dokonano sprawozdania z realizacji ubiegłorocznych rekomendacji oraz sformułowano rekomendacje na kolejny rok/lata. Do raportów nie dołączono jednak **„Wydziałowych planów poprawy jakości kształcenia”** (choćby rekomendacje na Wydziałach Lekarsko-Dentystycznym oraz Nauki o Zdrowiu mają de facto postać planu).

5 | Jakość kształcenia w opinii studentów

5.1 | Studencka ankieta oceny zajęć i nauczycieli

Studencka ankieta oceny zajęć i nauczycieli akademickich stanowi kluczowy element uczelnianego Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia oraz Kultury Jakości Uczelni. Przeprowadzana regularnie pod patronatem Prorektora ds. Dydaktyczno-Wychowawczych i Samorządu Studentów, pozwala zaangażować szerokie grono studentów Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego w proces doskonalenia jakości kształcenia.

W roku akademickim 2013/2014, Biuro Zarządzania Jakością Kształcenia oraz Pracownia Ewaluacji Jakości Kształcenia, pod merytorycznym nadzorem Uczelnianego Zespołu ds. Jakości Kształcenia oraz Uczelnianego Zespołu ds. Ankiety Studenckiej przeprowadziły kolejną edycję badania. **Treść ankiety uległa znaczącej zmianie** w stosunku do lat ubiegłych, wprowadzono również kolejne modyfikacje i usprawnienia w samym systemie ankietowania, w odpowiedzi na uwagi zgłoszone przez studentów. Z uwagi na zmianę treści oraz liczby pytań ankietowych, jak również (w przypadku oceny zajęć) stosowanej skali odpowiedzi, **dane uzyskane w roku 2013/2014** (w większości przypadków) **nie dają możliwości ich porównania z danymi z poprzednich edycji tego badania**.

Kompleksowy, ogólnouczelniany [raport z wyników ankiety](#) za rok 2013/2014 jest dostępny dla całej społeczności akademickiej na wirtualnej Platformie Q oraz stronie Biura Zarządzania Jakością Kształcenia. W obu miejscach znajdują się ponadto: [treść nowej ankiety](#) i nowa [Procedura badania opinii studentów WUM](#) (wprowadzona Zarządzeniem nr 92/2014 Rektora), opracowane w ramach projektu „Q”.

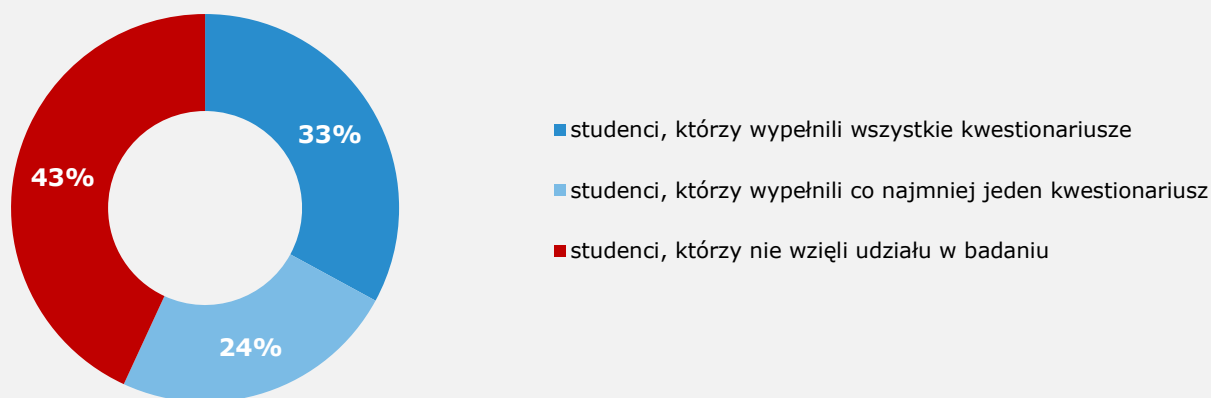
Poniżej zaprezentowano kilka najistotniejszych informacji wynikających z badania.

W roku 2013/2014 nastąpił spadek liczby respondentów ankiety studenckiej. W badaniu wzięło udział 57% studentów WUM (w porównaniu z 64% w ubiegłym roku)

W edycji 2013/2014 w badaniu ankietowym wzięło udział 57% studentów Uczelni, w porównaniu z 64% w roku 2012/2013, 55% w roku 2011/2012 i jedynie 5% w roku 2010/2011. Łącznie respondenci wystawili 59192 opinie zajęciom i 71420 osobom prowadzącym. W stosunku do roku ubiegłego, w bazie danych znalazło się ok. 12500 wypełnionych kwestionariuszy mniej.

Największy odsetek studentów (64%) wziął udział w badaniu na Wydziale Lekarsko-Dentystycznym (w poprzedniej edycji badania - 77%) oraz na I Wydziale Lekarskim (w poprzedniej edycji badania - 68%). Ankieta cieszyła się najmniejszym zainteresowaniem na II Wydziale Lekarskim i Wydziale Nauki o Zdrowiu, gdzie w badaniu uczestniczyło po 52% studentów.

Odsetek studentów WUM, którzy wzięli udział w ankiecie 2013/2014

Rysunek 1: Odsetek studentów, którzy wzięli udział w ankiecie

Odsetek studentów, którzy wypełnili ankietę pozostaje wysoki (szczególnie biorąc pod uwagę podobne statystyki krajowe i zagraniczne), niemniej jednak spadek zaangażowania w badanie niepokoi. W dużej mierze mógł on być spowodowany słabszym, niż w ubiegłym roku, egzekwowaniem zapisu Regulaminu Studiów o **obowiązku uczestnictwa w ankiecie**, zgodnie z ideą współodpowiedzialności wszystkich członków społeczności akademickiej za jakość kształcenia w Warszawskim Uniwersytecie Medycznym. Obowiązkowość ankiety, wprowadzona z inicjatywy Samorządu Studentów WUM, pozwoliła w ciągu ostatnich lat na wzmocnienie jej roli i wagi w Uczelni. W roku 2013/2014 rozważano jednak wprowadzenie zasady dobrowolności badań ankietowych. Ostatecznie zastosowano ją tylko w przypadku studenckich ankiet oceny praktyk i warunków studiowania (patrz rozdziały 5.2. i 5.3).

Średnia ocena zajęć dydaktycznych realizowanych na WUM wyniosła 3,92 (w skali 1-5). Podobnie jak w ubiegłym roku, studenci najwyższej ocenili przejrzystość warunków zaliczania przedmiotów. Stosunkowo najmniej respondentów zgodziło się z opinią, że literatura obowiązkowa była dostępna w bibliotece/czytelni WUM

Średnia ocena zajęć dydaktycznych realizowanych na WUM wyniosła 3,92 (w skali 1-5). Zdaniem zdecydowanej większości respondentów warunki zaliczenia przedmiotu były jasno określone na początku zajęć i stosowane (84% odpowiedzi „zdecydowanie tak” lub „tak”). 3/4 badanych potwierdziło, że zajęcia poszerzyły ich wiedzę, udostępnione im materiały dydaktyczne (w formie papierowej lub elektronicznej) były wartościowe, a opisany w sylabusie program zajęć został zrealizowany. 72% badanych uznało, że do zaliczenia przedmiotu wystarczyła znajomość literatury obowiązkowej. Z drugiej strony, jedynie nieco ponad 2/3 uczestników badania deklaroowało, że zajęcia z ocenianego przedmiotu były istotnym elementem ich studiów, a 65% potwierdziło, że zajęcia te pozwoliły im rozwinąć bądź zdobyć nowe umiejętności. Najmniej liczna (59%) była grupa studentów potwierdzających, że literatura obowiązkowa była dostępna w czytelni lub bibliotece Uczelni.

Kadra każdego z Wydziałów została oceniona powyżej 4, najlepsze wyniki uzyskali nauczyciele Wydziału Lekarsko-Dentystycznego. Ogólne, średnie oceny na poszczególnych Wydziałach są do siebie bardzo zbliżone

Najwyższą, w skali Uczelni, średnią ocen (z dziewięciu pytań ankietowych odnoszących się do poszczególnych aspektów pracy dydaktycznej) uzyskała kadra Wydziału Lekarsko-Dentystycznego (średnia 4,28). Biorąc pod uwagę odpowiedzi studentów na ostatnie, 10 pytanie ankietowe (*jak ogólnie ocenilibyś/abyś danego nauczyciela w pięciopunktowej skali?*) najwyższe noty uzyskali nauczyciele Wydziału Nauki o Zdrowiu i Wydziału Farmaceutycznego (średnia 4,23). Należy jednak podkreślić, że w edycji badania 2013/2014 ogólne, średnie oceny nauczycieli poszczególnych Wydziałów są do siebie bardzo zbliżone. Ogólna, średnia ocena nauczycieli akademickich dla całej Uczelni wyniosła 4,27 (z pytań 1-9; w porównaniu ze średnią 4,21 dla pytania 10). Podobnie jak w ubiegłych latach, najwyższej oceniono przygotowanie nauczycieli do zajęć. Najniżej oceniono umiejętność zainteresowania studentów tematyką zajęć oraz zachęcanie do aktywnego udziału w zajęciach.

Studenci zgłosili prawie 18 800 uwag opisowych. W komentarzach dotyczących nauczycieli akademickich dominowały komentarze pozytywne

W edycji 2013/2014, uczestnicy badania zgłosili 18 757 uwag opisowych. Prawie 8500 wypowiedzi opisowych studentów odnosi się do zajęć dydaktycznych, a 10 400 dotyczy nauczycieli akademickich. Wśród komentarzy dotyczących kadry dominują komentarze pozytywne (65% wszystkich uwag, w porównaniu z 70% w roku ubiegłym).

W uwagach krytycznych na temat zajęć studenci, podobnie jak w ubiegłym roku, zwracali uwagę na:

- a) **niespójną konstrukcję programu kształcenia, w tym planu studiów**
Negatywne wypowiedzi studentów dotyczyły m.in. **powtarzających się treści przedmiotów** (w tym dublowania się pewnych przedmiotów na studiach I i II stopnia prowadzonych na tym samym kierunku, bez uwzględnienia postępu wiedzy i umiejętności studentów), zbyt dużej lub zbyt małej **liczby godzin** przeznaczonych na dany przedmiot, grafiku/**planu zajęć**;
- b) **niską wartość merytoryczną założonego programu nauczania niektórych przedmiotów**

Uwagi studentów dotyczyły m.in. założonych treści i efektów kształcenia w ramach konkretnych przedmiotów, w tym zbyt wąskiego i/lub niedopasowanego do specyfiki studiów zakresu tematów;

c) **nieodpowiedni sposób prowadzenia zajęć**

Respondenci podkreślali m.in. **niedostateczne przygotowanie dydaktyczne** nauczycieli do prowadzenia zajęć, ich słabe umiejętności przekazywania wiedzy oraz zaangażowanie w pracę ze studentami. Tak jak w ubiegłym roku, studenci negatywnie wypowiadali się na temat prezentacji multimedialnych („czytania slajdów”) stosowanych przez niektórych prowadzących jako jedyny sposób przekazywania wiedzy;

d) **słabe przygotowanie oraz organizację zajęć**

Zwracano uwagę na problemy związane ze słabą organizacją i planem zajęć oraz **komunikacją** na linii nauczyciel/jednostka-studenci (jak również w zespole nauczycieli prowadzących zajęcia). Na szczególną uwagę zasługuje sygnalizowana kwestia **zajęć, które się nie odbyły** oraz **częste zmiany/zastępstwa** wśród osób prowadzących;

e) **słabą organizację i sposób prowadzenia zajęć klinicznych**

Negatywne komentarze studentów dotyczyły m.in. zajęć prowadzonych w **zbyt dużych grupach**, co utrudnia kontakt z pacjentem i dostęp do procedur medycznych, **niedostatecznej dostępności nauczycieli** podczas zajęć, problemów z **niedopuszczaniem studentów do procedur medycznych**, **mało efektywnego wykorzystania czasu** przeznaczonego na zajęcia kliniczne;

f) **niejasne, niekonsekwentnie stosowane i/lub niejednolite zasady oceniania studentów**

Studenci sygnalizowali przypadki niejasnych i/lub niesprawiedliwych warunków zaliczenia oraz niestosowania się do przyjętych zasad oceniania. Punktowali sprawdziany i egzaminy wykraczające poza wymagany zakres materiału, niedopasowane do zakładanych efektów kształcenia i specyfiki przedmiotu, nieodpowiednio zorganizowane itp.;

g) **napiętą atmosferę podczas zajęć, niewłaściwe podejście do studentów i wykonywanej pracy**

Studenci w swoich wypowiedziach eksponowali przykłady zajęć prowadzonych w atmosferze niesprzyjającej efektywnej nauce, wynikającej m.in. z podejścia kadry do studentów, jak również z relacji panujących pomiędzy pracownikami;

h) **nieodpowiednie warunki prowadzenia zajęć**

Komentarze dotyczyły w szczególności słabych warunków lokalowych (zbyt małe, nieodpowiednio wyposażone sale dydaktyczne, problemy z szatnią, itp.);

i) **niską jakość i dostępność materiałów i pomocy dydaktycznych**, w tym literatury przedmiotu;

j) **niską dostępność niezbędnych środków ochrony osobistej (BHP) podczas zajęć klinicznych.**

W uwagach krytycznych na temat nauczycieli akademickich studenci, podobnie jak w ubiegłym roku, najczęściej wskazywali na:

- niskie kompetencje merytoryczne niektórych nauczycieli (przejawiające się np. w prezentowaniu nieprzydatnej, błędnej, i/lub nieaktualnej wiedzy, kwestionowaniu obowiązującej wiedzy itp.),
- niedostateczne przygotowanie i umiejętności dydaktyczne nauczycieli akademickich,
- słabe zainteresowanie nauczycieli prowadzonymi zajęciami i/lub wychodzenie podczas zajęć,
- niepunktualność i/lub nieobecność nauczycieli na zajęciach,
- ocenianie studentów według niejasnych, niesprawiedliwych kryteriów i zasad,
- niską kulturę osobistą, brak szacunku do studentów, pacjentów, współpracowników, arogancję, używanie wulgaryzmów,
- dyskryminowanie studentów ze względu na płeć, pochodzenie, wyznanie, orientację seksualną,
- mówienie na zajęciach o swoich prywatnych sprawach.

Marginalnym w skali Uczelni, ale wciąż powtarzającym się problemem jest prowadzenie zajęć pod wpływem alkoholu. Tym razem uwagi studentów pojawiały się w odniesieniu do czterech różnych osób (w ubiegłorocznej edycji badania problem był sygnalizowany w odniesieniu do jednej osoby, wobec której zostały podjęte działania dyscyplinarne).

W roku akademickim 2013/2014 podjęte zostały działania doskonalące w odpowiedzi na problemy zgłoszone w ankiecie studenckiej 2012/2013

W roku 2013/2014 podjęte zostały liczne działania w odpowiedzi na problemy zgłoszone w ankiecie studenckiej (w edycjach 2011/2012 i 2012/2013). W szczególności wyniki studenckiej ankiety oceny zajęć i nauczycieli zostały wykorzystane:

- jako jeden z elementów **okresowej oceny nauczycieli** akademickich,

Zgodnie z zapisem w Statucie WUM podczas oceny brana jest pod uwagę średnia ocen uzyskanych przez nauczyciela akademickiego z pytań ankietowych.

- jako jedno z kryteriów przy **przyznawaniu stypendiów** doktoranckich,

Zgodnie z Regulaminem przyznawania stypendiów doktoranckich na WUM podczas oceny zaangażowania w pracę dydaktyczną brana jest pod uwagę średnia ocen uzyskanych przez doktoranta z pytań ankietowych.

- do wyłonienia i **nagrodzenia najlepszych** nauczycieli,

Na podstawie wyników ankiety nauczycielom, którzy uzyskali najwyższą średnią w rankingu wydziałowym (przy spełnieniu kryterium uzyskania minimum 50 opinii) przyznana została nagroda Samorządu Studentów „**Kryształowy Lancet**”.

- do wskazania zajęć podlegających hospitacjom (patrz: [procedura hospitacji zajęć](#) dydaktycznych),

Wydziałowe plany hospitacji opracowane na rok 2014/2015 zostały opracowane głównie na podstawie wyników ankiety studenckiej. Swoim zakresem obejmują zajęcia, które zostały negatywnie zaopiniowane przez studentów, jak również zajęcia, które uzyskały najwyższe noty studentów (w celu identyfikacji dobrych praktyk, wartych rozpowszechniania oraz centrów doskonałości dydaktycznej).

- do zaplanowania **szkoleń doskonalących** z zakresu dydaktyki,

Szkolenia zorganizowane w roku 2013/2014 dla ponad 200 nauczycieli akademickich Uczelni zostały zaplanowane na podstawie wyników ankiet studenckich – dotyczyły interaktywnych metod nauczania studentów i prowadzenia seminariów. W podobny sposób zaplanowano seminaria wydziałowe.

- do **zmian w programach** kształcenia,

- do **identyfikacji mocnych i słabych stron** procesu kształcenia,

W roku 2013/2014 Wydziałowe Zespoły ds. Jakości Kształcenia po raz pierwszy dokonały wnikliwej analizy wyników ankiety na poziomie Wydziału (i poszczególnych przedmiotów). Raporty z analizy zostały zatwierdzone przez Dziekanów i/lub przedstawione na Radzie Wydziału.

- do podjęcia innych wymaganych – indywidualnych i instytucjonalnych – **działań doskonalących**.

Na podstawie opinii studentów podjęte zostały również inne działania, zarówno na poziomie uczelnianym (np. zwołanie **Komisji Dyscyplinarnej** dot. nauczycieli, którzy w opinii studentów postępowali nieetycznie, niezgodnie z regulaminem), jak i wydziałowym (np. zorganizowanie **spotkania** z kierownikami jednostek w celu przedyskutowania wyników ankiety). W szczególności, w wielu jednostkach dydaktycznych kierownicy omawiają z pracownikami wyniki ankiety i podejmują stosowne działania doskonalące (w tym wprowadzają w życie sugestie studentów).

Zadania zrealizowane w roku akademickim 2013/2014, w szczególności **wdrożenie procedur i narzędzi „opracowywania i okresowego przeglądu programów kształcenia”, „oceniania studentów”** (mających na celu podniesienie jakości programów i efektów kształcenia), **„przygotowania nowych nauczycieli do dydaktyki”** oraz **„hospitacji zajęć”**, również zostały zainicjowane na podstawie analizy opinii studentów i miały na celu poprawę jakości w obszarach zidentyfikowanych przez studentów jako „słabe strony” procesu kształcenia. Propozycje i komentarze studentów, jak w ubiegłych latach, zostały również wykorzystane do modyfikacji samej ankiety (patrz: [raport z wyników ankiety studenckiej](#)).

5.2 | Studencka ankieta oceny praktyk

W roku akademickim 2013/2014 przeprowadzona została pierwsza edycja studenckiej ankiety oceny praktyk, w której wzięło udział 2171 studentów WUM. Zdecydowana większość respondentów oceniła odbyte praktyki dobrze lub bardzo dobrze

W roku akademickim 2013/2014 przeprowadzona została pierwsza edycja ogólnouczelnianej, studenckiej ankiety oceny praktyk, w której wzięło udział 2171 studentów WUM. Blisko 60% respondentów stanowili studenci Wydziału Nauki o Zdrowiu.

Ankiety najliczniej wypełnili studenci pielęgniarstwa (29% wszystkich ankiet) i kierunku lekarskiego IWL (28%). Studenci kierunków analityka medyczna, audiofonologia, lekarski II oraz studenci English Division II WL nie wzięli udziału w badaniu.

98% badanych oceniło praktyki odbyte w Polsce, najczęściej w szpitalach (77%) lub przychodniach (12%). Jedynie 10% badanych miało problem ze znalezieniem miejsca praktyk (trudności w tym zakresie zostały doprecyzowane w uwagach opisowych studentów).

Większość respondentów (72%) oceniła odbyte praktyki dobrze lub bardzo dobrze. Ogólna ocena praktyk realizowanych przez studentów WUM to *czwórka* (średnia 4 w skali 1-5). Najwyżej oceniono praktyki na kierunku Fizjoterapia.

W opinii zdecydowanej większości badanych, praktyki **odpowiadały oczekiwaniom studentów** (83% odpowiedzi „zdecydowanie tak” lub „tak”), **odbywały się zgodnie z założonym programem** (88%) oraz **ułatwiły studentom przygotowanie do zawodu** (85%).

Na szczególną uwagę zasługują opinie studentów dotyczące **niedostatecznego nadzoru merytorycznego praktyk** (na problem ten zwracali również uwagę pracodawcy – patrz rozdział 6.3). Co dziesiąty respondent twierdzi, że podczas praktyk nie uzyskał pomocy ze strony opiekuna praktyk.

Studenci, którzy wzięli udział w badaniu zgłosili 266 wypowiedzi opisowych, z czego większość (90%) to opinie studentów WNoZ i I WL.

Pozytywne komentarze studentów dotyczyły **mocnych stron praktyk**, w tym pomocnego, otwartego na studentów personelu, który chętnie dzieli się swoją wiedzą ze studentami oraz daje im możliwość rozwoju i zdobycia nowych umiejętności praktycznych. Podkreślano ponadto zalety odbywania praktyk zagranicą.

W swoich wypowiedziach krytycznych studenci zwracali m.in. uwagę na:

- trudności związane ze znalezieniem miejsca praktyk,
- konieczność płacenia za możliwość odbycia praktyk w niektórych instytucjach,
- niejasny i/lub niedopasowany do specyfiki studiów program praktyk,
- niezgodność praktyk z założonym programem praktyk/studiów, w tym wykonywanie zadań nie mających związku z realizowanym kierunkiem studiów oraz trudności w dostępie do objętych programem procedur medycznych, a tym samym w nabyciu zakładanych umiejętności praktycznych,
- nieefektywne wykorzystanie czasu przeznaczonego na praktyki i/lub zbyt duży wymiar godzin na realizację praktyk w dotychczasowej formie,
- małą dostępność dla studentów opiekunów praktyk i personelu w miejscu odbywania praktyk, w tym niejasne określenie zakresu odpowiedzialności opiekunów praktyk, słabe zaangażowanie i/lub niewłaściwe podejście personelu do studentów, brak czasu opiekunów/personelu na zajęcie się studentami,
- problemy z odbywaniem praktyk przez studentów studiów zaocznych.

Szczegółowy [raport z wyników ankiety oceny praktyk](#) jest dostępny na Platformie Q oraz stronie Biura Zarządzania Jakością Kształcenia.

5.3 | Studencka ankieta oceny warunków studiowania

W roku akademickim 2013/2014 po raz pierwszy na szeroką skalę zebrane zostały opinie studentów na temat jakości warunków studiowania i form wsparcia studentów (w tym pracy dziekanatów i sekretariatów, infrastruktury, biblioteki, informacji dla studentów). W badaniu wzięło udział 28% studentów WUM

W 2013/2014 r., po raz pierwszy na szeroką skalę, zebrane zostały również opinie studentów na temat jakości warunków studiowania i form wsparcia studentów (zajęć adaptacyjnych, pracy dziekanatów, Działu Obsługi Studentów i sekretariatów jednostek dydaktycznych, infrastruktury, biblioteki, organizacji studenckich, Wirtualnego Dziekanatu, stron internetowych i informacji dla studentów, akademików, itp.).

W badaniu wzięło udział blisko 28% studentów WUM, co należy uznać za bardzo dobry wynik. Najliczniejszą grupę respondentów stanowili studenci I Wydziału Lekarskiego i Wydziału Nauki o Zdrowiu. Największe zainteresowanie wśród studentów wywołał blok pytań dotyczący pracy dziekanatów.

Jedynie 64% studentów pozytywnie (dobrze lub bardzo dobrze) oceniło pracę swoich **dziekanatów**. Ogólna, średnia ocena dziekanatów wyniosła 3,80 (w skali 1-5), najlepiej oceniono dziekanat II Wydziału Lekarskiego (4,22). Najniżej ocenianym elementem pracy dziekanatów było dopasowanie godzin pracy dziekanatu do grafiku zajęć studentów, najwyżej – sprawność załatwiania spraw studenckich. Komentarze opisowe studentów najczęściej odnosiły się do komunikacji z pracownikami dziekanatu, w tym trudności w komunikacji drogą mailową i telefoniczną.

Wirtualny Dziekanat uzyskał od studentów średnią ocenę 3,87, a krytyczne oceny dotyczyły m.in. problemów z dostępem do systemu (w tym „zawieszaniem się strony”), małej przejrzystości i wąskiego zakresu dostępnych informacji, nieaktualnych danych. Najważniejszą funkcjonalnością, jakiej studenci oczekują od Wirtualnego Dziekanatu jest umieszczenie w nim planu zajęć oraz informacji o miejscu ich prowadzenia. Studenci postulują ponadto wprowadzenie elektronicznego indeksu jako jedynej formy dokumentu gromadzącego informacje o toku studiów.

Ogólna średnia ocena pracy **Działu Obsługi Studentów** wyniosła 3,49. W szczególności, jedynie 44% respondentów pozytywnie oceniło stosunek pracowników działu do studentów. Krytyczne uwagi dotyczyły również informacji przekazywanych studentom np. niejasnych wytycznych w zakresie dokumentacji wymaganej do uzyskania świadczeń.

Niespełna 2/3 respondentów pozytywnie ocenia pracę **sekretariatów jednostek** dydaktycznych (średnia ocena 3,79). Negatywne komentarze studentów odnosiły się m.in. do przepływu informacji i komunikacji na linii jednostka-studenci oraz organizacji pracy sekretariatów (w tym godzin przyjmowania studentów).

Jedynie połowa (46%) badanych pozytywnie oceniła swój **plan zajęć** (średnia 3,27). Najwięcej komentarzy negatywnych dotyczyło długich przerw pomiędzy zajęciami (tzw. okienek), zmian w planach zajęć oraz organizacji sesji.

Studenci uczestniczący w ankiecie stosunkowo wysoko ocenili **Centrum Biblioteczno-Informacyjne** WUM, w szczególności jakość obsługi (74% pozytywnych odpowiedzi) oraz dostęp do komputerów (72%). Doceniając znaczenie CBI, nowoczesność rozwiązań architektonicznych, technologicznych i organizacyjnych, studenci zwracali jednocześnie uwagę na te elementy związane z funkcjonowaniem Centrum, które utrudniają codzienne korzystanie z oferowanych w nim możliwości. Wymieniano kwestie organizacyjne (konieczność używania toreb foliowych na prywatne przedmioty, rozwiązania dotyczące szafek dla studentów), braki w księgozborze, niesatysfakcjonujący system wypożyczeń, hałas (powodowany nie do końca przemyślanymi rozwiązaniami architektonicznymi, rodzajem materiałów, którymi wyłożono podłogi, zachowaniem się osób w czytelni), braki w wyposażeniu (mikroskopy, oprogramowanie komputerów).

Szukając informacji, studenci chętniej korzystają ze **stron internetowych** poszczególnych wydziałów, niż ze strony internetowej Uczelni (36% respondentów odwiedza ją rzadziej niż raz w miesiącu). W opinii respondentów informacje umieszczone na stronie WUM nie zawsze są przejrzyste, użyteczne i wyczerpujące, a ich znalezienie nierzadko zajmuje zbyt dużo czasu. Z **uczelnianej poczty elektronicznej** korzysta niespełna co piąty student WUM, który wziął udział w badaniu. W opinii respondentów, najskuteczniejszym i najwygodniejszym kanałem przekazywania informacji związanych z tokiem studiów jest strona internetowa dziekanatu (44% wskazań).

Ze względu na duże zróżnicowanie i specyfikę studiów na poszczególnych wydziałach i kierunkach trudno wskazać jednoznaczną ocenę **infrastruktury** z perspektywy studentów. Wśród ocenianych budynków można wyróżnić grupę tych, które spełniają bardzo wysokie standardy oraz tych, które często wymagają dużych nakładów w celu dostosowania ich do średniego poziomu uczelnianego. Najwyżej ocenianym elementem infrastruktury Uczelni są warunki sanitarne oraz lokalowe (sale dydaktyczne). Jednocześnie, studenci uważają, że Uczelnia nie zapewnia im w wystarczającym stopniu miejsc do odpoczynku (np. w przerwie między zajęciami) oraz zaplecza socjalnego (stołówka, bufet) – te dwie cechy infrastruktury uzyskały najniższe oceny, niezależnie od ocenianego budynku. Ocena **Domów Studenta** WUM jest zróżnicowana i wynika z oceny szeregu elementów składających się na poziom codziennego życia w akademiku. Przynajmniej część z krytycznie ocenianych elementów może być wyeliminowana niewielkim nakładem środków finansowych oraz zmianami organizacyjnymi.

Obszerny, ponad stustronicowy [raport z wyników ankiety oceny warunków studiowania](#) jest dostępny na Platformie Q.

6 | Jakość kształcenia w opinii absolwentów i pracodawców

Od 2011 r. Warszawski Uniwersytet Medyczny regularnie prowadzi badanie (monitoring) losów zawodowych absolwentów. Podstawowymi narzędziami wykorzystywanymi w badaniu są:

- **Ankieta badania opinii absolwentów** (patrz rozdział 6.2)
- **Ankieta badania opinii pracodawców** (patrz rozdział 6.3)

Istotne dane dotyczące przygotowania i losów zawodowych absolwentów są ponadto zbierane za pośrednictwem uczelnianej **Rady Pracodawców** (patrz rozdział 6.1. i 6.3.) oraz przedstawicieli pracodawców zasiadających w wydziałowych Zespołach ds. Jakości Kształcenia i Radach Programowych.

W roku akademickim 2013/2014, w ramach projektu „Q”, uruchomione zostały nowe ankiety badania opinii absolwentów i pracodawców (opracowane przez [międzywydziałowy zespół](#)). Ponadto, wprowadzona została formalna [procedura](#) badania (Zarządzenie nr 97/2014 Rektora).

Zgodnie z procedurą ankiety przeprowadzane są w formie elektronicznej, on-line, za pośrednictwem indywidualnych linków rozsyłanych do absolwentów i pracodawców drogą mailową. Udział w ankietach jest dobrowolny. Badanie jest anonimowe i poufne.

Celem badania losów zawodowych absolwentów jest:

- zebranie informacji o **przebiegu ścieżki zawodowej** absolwentów Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego od reprezentatywnej grupy absolwentów Uczelni oraz zatrudniających ich pracodawców,
- ocena stopnia **przygotowania absolwentów** do pracy zgodnej z ukończonym kierunkiem studiów,
- wykorzystanie zebranych informacji i opinii do analizy, oceny i poprawy jakości i efektów kształcenia w Warszawskim Uniwersytecie Medycznym na poziomie uczelnianym i wydziałowym, w tym lepszego **dostosowania koncepcji i programów kształcenia do potrzeb rynku pracy**.

Przedmiotem badania jest ocena przygotowania i losów zawodowych absolwentów WUM, w tym zebranie opinii na temat m.in.:

- zatrudnialności absolwentów, ich statusu na rynku pracy (czasu i metod poszukiwania pierwszej pracy po ukończeniu studiów, zgodności zatrudnienia ze zdobytym wykształceniem, mobilności przestrzennej, rodzaju i warunków wykonywanej pracy, osiąganych dochodów, stabilności zatrudnienia, planów zawodowych i rozwojowych, itp.),
- koncepcji, programów oraz metod kształcenia w WUM pod kątem ich dostosowania do potrzeb rynku pracy i oczekiwań absolwentów oraz pracodawców,
- efektów kształcenia absolwentów WUM (w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych) oraz sugestii, w jaki sposób Uczelnia mogłaby ich lepiej przygotować do wejścia na rynek pracy,
- potencjalnych obszarów współpracy Uczelni z otoczeniem społeczno-gospodarczym,
- perspektyw rozwoju branży, w której znajdują zatrudnienie absolwenci Uczelni, planów zatrudnieniowych pracodawców, itp.

Za przygotowanie i przeprowadzenie badania losów zawodowych absolwentów, w tym przygotowanie i rozpowszechnienie raportów z wyników ankiet odpowiada Biuro Karier WUM, przy wsparciu Pracowni Ewaluacji Jakości Kształcenia.

W kolejnych rozdziałach przedstawione zostały najważniejsze ustalenia i wnioski płynące z badania przeprowadzonego w roku 2013/2014 jak również informacje dotyczące zaangażowania pracodawców w uczelniane procesy zarządzania jakością kształcenia. **Szczegółowe raporty z [badania opinii absolwentów](#), [badania opinii pracodawców](#) i [działalności Rady Pracodawców](#)** są dostępne na Platformie Q.

6.1 | Rada Pracodawców przy Warszawskim Uniwersytecie Medycznym

W roku akademickim 2013/2014 powołana została Rada Pracodawców przy Warszawskim Uniwersytecie Medycznym. W skład Rady wchodzi 12 przedstawicieli pracodawców, organizacji zawodowych i otoczenia społeczno-gospodarczego Uczelni

15 września 2014 r. odbyło się spotkanie inauguracyjne działalności Rady Pracodawców przy Warszawskim Uniwersytecie Medycznym. Rada stanowi odpowiedź na potrzeby i oczekiwania Uczelni oraz wpisuje się w obowiązujące standardy krajowe i międzynarodowe, w tym zapisy Europejskiego Planu Modernizacji Szkolnictwa Wyższego oraz nowelizacji ustawy Prawo o Szkolnictwie Wyższym. Powołanie Rady było jednym z zadań projektu „Q”, który miał na celu wzmocnienie kultury jakości Uczelni m.in. poprzez wzrost zaangażowania społeczności akademickiej WUM oraz interesariuszy zewnętrznych, w tym pracodawców, w uczelniane procesy zarządzania jakością kształcenia.

Rada Pracodawców została **powołana przez Rektora** Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego. W jej skład wchodzi 12 osób wskazanych przez Dziekanów i Prorektora ds. Dydaktyczno-Wychowawczych, które reprezentują instytucje zatrudniające absolwentów Uczelni (szpitale, centra medyczne, zakłady opieki zdrowotnej, laboratoria medyczne i firmy farmaceutyczne) oraz Naczelną Radę Lekarską:

- **lek. Robert Tomasz Krawczyk**, Dyrektor Samodzielnego Publicznego Dziecięcego Szpitala Klinicznego w Warszawie
- **lek. Małgorzata Zaława-Dąbrowska**, Dyrektor Samodzielnego Publicznego Zespołu Zakładów Lecznictwa Otwartego Warszawa-Żoliborz, Wiceprezes Mazowieckiego Forum Pracodawców Lecznictwa Ambulatoryjnego
- **lek. Grażyna Broniek**, Naczelny Lekarz Samodzielnego Publicznego Klinicznego Szpitala Okulistycznego w Warszawie
- **dr n. med. Przemysław Sielicki**, Dyrektor ds. Medycznych Mazowieckiego Szpitala Bródnowskiego w Warszawie
- **dr n. med. Piotr Soszyński**, Członek Zarządu Medicover Polska
- **lek. dent. Anna Lella**, Członkini Komisji Stomatologicznej Naczelnej Rady Lekarskiej
- Prezydent-Elekt Europejskiej Regionalnej Organizacji Światowej Federacji Dentystycznej (ERO-FDI)
- **mgr farm. Mariusz Mańkowski**, Dyrektor Produkcji i Logistyki Gedeon Richter Polska Sp. z o.o.
- **dr n. med. Andrzej Marszałek**, Dyrektor Medyczny Synevo Sp. z o.o.
- **mgr Ewa Piotrowska**, Dyrektor Szpitala Klinicznego im. ks. Anny Mazowieckiej w Warszawie
- **dr n. med. Wojciech Puzyna**, Prezes Centrum medycznego "ŻELAZNA" Sp. z o.o.
- **mgr Alicja Skrocka**, Pielęgniarka Naczelna Szpitala Klinicznego im. Dzieciątka Jezus w Warszawie
- **mgr Alicja Trojanowska**, Naczelna Pielęgniarka Samodzielnego Publicznego Centralnego Szpitala Klinicznego w Warszawie

Fot.: Michał Teperek, Dział Fotomedyczny WUM

Rada Pracodawców stanowi ciało konsultacyjno-doradcze dla Uczelni oraz jej Wydziałów powołane w celu:

- **wsparcia Uczelni w zapewnieniu najwyższego poziomu kształcenia** w zawodach medycznych, w tym przygotowaniu absolwentów do wyzwań współczesnego świata oraz potrzeb i oczekiwań lokalnego oraz globalnego rynku pracy,
- **wzmocnienia i zacieśnienia partnerskich relacji** pomiędzy WUM i interesariuszami zewnętrznymi,
- **stworzenia trwałej platformy współpracy**, wymiany idei i doświadczeń na linii Uczelnia-pracodawcy,
- **zwiększenia i pogłębienia zaangażowania interesariuszy** zewnętrznych w uczelniane procesy zarządzania jakością kształcenia,
- rozwoju uczelnianego systemu **badania losów zawodowych absolwentów**,
- **rozszerzenia płaszczyzn i obszarów dotychczasowej współpracy**.

Do głównych **zadań Rady Pracodawców** należy:

- **opiniowanie koncepcji, programów oraz metod kształcenia** w Uczelni pod kątem ich dostosowania do potrzeb rynku pracy i oczekiwań pracodawców,
- **wskazanie oczekiwań pracodawców wobec kompetencji absolwentów WUM** (w zakresie wiedzy, umiejętności i postaw społecznych) oraz sugestii, w jaki sposób Uczelnia mogłaby ich lepiej przygotować do wejścia na rynek pracy,
- **identyfikacja potencjalnych obszarów współpracy** Uczelni z otoczeniem społeczno-gospodarczym,
- **konsultowanie uczelnianej i wydziałowych polityk i strategii rozwoju** jakości kształcenia.

Członków Rady w realizacji zadań wspierają Wydziałowe Zespoły ds. Jakości Kształcenia, m.in. poprzez organizację spotkań i konsultacji na poziomie wydziałowym, które zostały zainaugurowane jesienią 2014 r.

Posiedzenia Rady będą odbywać się co najmniej dwa razy w roku. W 2014 r. miały miejsce dwa posiedzenia ogólnouczelniane⁴, w których, oprócz członków Rady, wzięli udział Prorektor ds. Dydaktyczno-Wychowawczych prof. Marek Kulus, Pełnomocnik Rektora ds. Jakości Kształcenia prof. Marcin Wojnar, przedstawiciele Władz diekańskich: prof. Barbara Górnicka (I Wydział Lekarski), prof. Marek Kuch (II Wydział Lekarski), prof. Elżbieta Mierzwinska-Nastalska (Wydział Lekarsko-Dentystyczny), dr hab. Piotr Wroczyński (Wydział Farmaceutyczny), prof. Piotr Małkowski (Wydział Nauki o Zdrowiu), jak również Przewodniczący Samorządu Doktorantów lek. Filip Dąbrowski, przedstawiciel Samorządu Studentów Maciej Pawliszewski, Kierownik Biura Zarządzania Jakością Kształcenia mgr Joanna Gajowniczek oraz Kierownik Biura Karier – mgr Jakub Sokolnicki (I posiedzenie)/mgr Katarzyna Nowak (II posiedzenie).

Fot.: Michał Teperek, Dział Fotomedyczny WUM

Oba dotychczasowe posiedzenia Rady potwierdziły wagę i kluczową pozycję tego gremium w uczelnianym Systemie Zarządzania Jakością Kształcenia. Spotkania stały się okazją do omówienia i analizy wyników badania losów zawodowych absolwentów, jak również ożywionych dyskusji nad jakością efektów kształcenia w WUM oraz możliwościami współpracy pracodawców i Uczelni w tym zakresie. Powołanie Rady oraz widoczne zaangażowanie, jak i liczne uwagi i propozycje rozwiązań projakościowych ze strony jej członków powinny teraz zostać przełożone na konkretne działania, w tym stworzenie takich programów i metod kształcenia, które w pełni przystosują absolwentów do wymogów współczesnego rynku pracy.

Szczegółowe [sprawozdanie z prac Rady w 2014 r.](#), zawierające m.in. wszystkie komentarze i postulaty pracodawców, jest dostępne na Platformie Q. Główne uwagi zgłoszone przez członków Rady zostały natomiast przedstawione w rozdziale „Opinie pracodawców”.

⁴ 15 września i 8 grudnia 2014 r.

6.2 | Opinie absolwentów

W roku 2013/2014 w ankiecie badania opinii absolwentów wzięło udział 539 absolwentów Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego

W 2014 r. w badaniu losów zawodowych absolwentów wzięło udział 539 osób (co stanowi 41% z 1305 absolwentów, którzy w momencie zakończenia studiów wyrazili zgodę na udział w badaniu). Jest to znaczący wzrost odsetka respondentów w porównaniu z latami poprzednimi oraz bardzo dobry wynik w porównaniu z podobnymi badaniami przeprowadzanymi w Polsce i zagranicą. Niemniej jednak, w kolejnych latach konieczne jest podniesienie zaangażowania absolwentów (w tym zwiększenie odsetka osób, które wyrażają zgodę na udział w badaniu), co pozwoli na dokonanie bardziej kompleksowych i dokładnych analiz dla wszystkich kierunków prowadzonych w Uczelni. Członkowie uczelnianej Rady Pracodawców zadeklarowali chęć wsparcia Uczelni w dotarciu do absolwentów, poprzez m.in. przeprowadzenie badań wśród swoich pracowników.

Badaniem, przeprowadzonym w okresie maj-wrzesień 2014 r. objęte zostały osoby, które ukończyły studia w roku 2013. W badaniu wzięli udział, w równym stopniu, absolwenci studiów I i II stopnia oraz jednolitych magisterskich. Najliczniejszą grupę stanowili absolwenci kierunku lekarskiego I WL, pielęgniarstwa, fizjoterapii, zdrowia publicznego, położnictwa, farmacji, analityki medycznej i dietetyki. Absolwenci niektórych kierunków np. lekarskiego II WL w ogóle nie byli reprezentowani w badaniu.

Prawie 87% absolwentów studiów jednolitych, 86% absolwentów studiów II st. oraz 55% absolwentów studiów I st., którzy wzięli udział w badaniu pracuje, z czego 90% na terenie Warszawy i Mazowsza. 86% wszystkich badanych wskazało, że ich praca jest zgodna ze zdobytym wykształceniem, natomiast 10% wykonuje pracę częściowo zgodną z wykształceniem, jednak wciąż w branży medycznej. Największa grupa badanych (42%) deklaruje zarobki netto na poziomie 1500-2000 zł. Dla 74% respondentów obecna praca jest pierwszą pracą po ukończeniu studiów, wśród osób pracujących już w trakcie studiów zdecydowana większość (65%) podejmowała pracę dorywczą, 25% pracowało jednak w pełnym wymiarze godzin. Dominującym sektorem zatrudnienia pozostaje sektor publiczny (głównie szpitale i przychodnie), w którym pracuje 68% badanych (30% respondentów pracuje w sektorze prywatnym, w tym 2% prowadzi własną działalność gospodarczą, a 2% zasila sektor pozarządowy).

Połowa respondentów jest średnio zadowolona z ukończonych studiów, niemniej jednak zdecydowana większość ponownie wybrałaby WUM jako miejsce studiowania i potwierdziła, że program kształcenia uwzględniał aktualne wymagania rynku pracy. Jednocześnie jedynie 31% badanych odpowiedziało, że studia w wysokim stopniu przygotowały ich do pracy pod względem praktycznych umiejętności zawodowych

Jedynie 1/3 badanych wysoko, bądź bardzo wysoko ocenia swoje zadowolenie ze studiów, negatywne opinie zgłosił co piąty badany. Połowa absolwentów jest średnio zadowolona z ukończonych studiów. Niemniej jednak zdecydowana większość respondentów (70%) ponownie wybrałaby Warszawski Uniwersytet Medyczny jako miejsce studiowania. 2/3 badanych ponownie wybrałoby ten sam kierunek studiów, przeciwnego zdania jest co czwarty respondent. Zdecydowana większość (80%) badanych potwierdziła, że program studiów uwzględniał aktualne wymagania rynku pracy.

Jedynie 31% absolwentów odpowiedziało, że studia w wysokim lub bardzo wysokim stopniu przygotowały ich do pracy pod względem praktycznych umiejętności zawodowych, a 36% podzieliło tę opinię w odniesieniu do umiejętności personalnych. Ponad 44% wysoko oceniło przygotowanie pod kątem zdolności dalszego samokształcenia. Najgorzej wypadła ocena znajomości języków obcych i umiejętności przedsiębiorczych, odpowiednio ponad 62% oraz ponad 70% badanych przyznało, że Uczelnia w niskim lub bardzo niskim stopniu pozwoliła im rozwinąć te kompetencje.

Wysoki odsetek respondentów (72%) wyraził opinię, że do znalezienia dobrej pracy są potrzebne znajomości, natomiast jedynie 34% wskazało, że dla powodzenia w zawodzie niezbędne jest ukończenie dodatkowych kursów/szkoleń.

Wśród kompetencji, które absolwenci uznali za szczególnie słabo rozwinięte, w stosunku do wymagań w środowisku pracy, znalazły się współpraca w zespole, efektywna komunikacja z innymi profesjonalistami/członkami zespołu medycznego oraz znajomość i umiejętność zastosowania przepisów prawnych

Wśród kompetencji, które absolwenci uznali za zbyt słabo rozwinięte, w stosunku do wymagań w środowisku pracy, znalazły się współpraca w zespole, efektywna komunikacja z innymi profesjonalistami, członkami zespołu medycznego oraz znajomość i umiejętność zastosowania przepisów prawnych dotyczących obszaru ochrony zdrowia. Warto podkreślić, że właśnie te kompetencje były również najczęściej wskazywane jako deficytowe w ocenie absolwentów przez pracodawców (patrz rozdział 6.3.).

Uczestnicy badania zgłosili liczne uwagi i propozycje zmian, które Uczelnia powinna uwzględnić, w celu lepszego dostosowania programów kształcenia do wymagań rynku pracy. Wśród prezentowanych opinii dominowały trzy kwestie:

- zwiększenie praktycznego aspektu przekazywanej wiedzy i umiejętności (dostosowanie treści i formy prowadzonych zajęć do realiów pracy, położenie większego nacisku na innowacyjne, interaktywne oraz interdyscyplinarne metody kształcenia),
- poszerzenie programu kształcenia (m.in. o dodatkowe zajęcia z przedsiębiorczości, języka obcego medycznego, komunikacji z pacjentem, prawa medycznego, treningu umiejętności interpersonalnych),
- usprawnienie organizacji studiów (wielkość grup, harmonogram zajęć, itp.).

Pełen [raport z badania](#) oraz szczegółowe [raporty dla poszczególnych kierunków studiów](#) są dostępne na Platformie Q. Wyniki badania zostały ponadto dokładnie omówione w wydziałowych raportach z oceny jakości kształcenia.

6.3 | Opinie pracodawców

W roku 2013/2014 w ankiecie badania opinii pracodawców wzięło udział ponad 80 instytucji, w tym 15 szpitali i 12 firm farmaceutycznych zatrudniających absolwentów Uczelni

W roku 2014⁵ w badaniu opinii pracodawców wzięła udział rekordowa liczba 82 instytucji (co stanowi znakomity wynik w porównaniu z podobnymi badaniami przeprowadzanymi w Polsce i zagranicą), w tym 15 szpitali i 12 firm farmaceutycznych. 46% organizacji reprezentowało sektor prywatny, 39% publiczny. W badaniu wzięły udział instytucje o zasięgu lokalnym (29%), krajowym (40%) i międzynarodowym (31%).

Ponad 60% respondentów (49 instytucji) zatrudniło w ciągu ostatnich 12 miesięcy absolwentów WUM⁶, tj. prawie 300 osób, z których 40% stanowili młodzi lekarze; kolejne ze względu na liczebność grupy zatrudnionych to farmaceuci i pielęgniarki.

70% pracodawców oceniło przygotowanie zawodowe absolwentów WUM wysoko lub bardzo wysoko. Sygnalizowano potrzebę położenia większego nacisku na kształtowanie umiejętności w zakresie budowania relacji i komunikacji z pacjentem oraz członkami zespołu medycznego, znajomości prawa medycznego, odpowiedzialności za własne działania, efektywności osobistej

70% pracodawców oceniło ogólne przygotowanie zawodowe absolwentów WUM wysoko lub bardzo wysoko. Niskie lub bardzo niskie oceny stanowiły niewielki odsetek odpowiedzi (4%). Oceny były zróżnicowane w odniesieniu do absolwentów poszczególnych kierunków studiów.

Pracodawcy sygnalizowali braki kompetencyjne w zakresie umiejętności wywiązywania się z zadań bez nadzoru, efektywnej komunikacji z innymi członkami zespołu medycznego, efektywnego wykorzystania czasu, budowania relacji z pacjentem i jego rodziną oraz analitycznego myślenia. Warto jednak podkreślić, że 50% respondentów wysoko lub bardzo wysoko oceniło te kompetencje u zatrudnionych absolwentów Uczelni.

⁵ W okresie czerwiec-sierpień.

⁶ W badaniu przyjęto definicję absolwenta jako osoby, która ukończyła studia nie później niż 36 miesięcy temu

Najniższe oceny (powyżej 20% odpowiedzi „bardzo nisko” lub „nisko”) otrzymały kompetencje: znajomość i umiejętność zastosowania przepisów prawnych dotyczących obszaru ochrony zdrowia, odpowiedzialność za własne działania, działanie pod presją i występowanie z nowymi pomysłami. Wyrażona przez pracodawców ocena kompetencji jest zbieżna z opiniami absolwentów (patrz rozdział 6.2) oraz wynikami badań prowadzonych na skalę krajową⁷.

Pracodawcy wskazali kompetencje, które w większym stopniu powinny być kształtowane w ramach studiów na Warszawskim Uniwersytecie Medycznym, w tym m.in.:

▪ **Kompetencje specjalistyczne:**

- a) wykorzystywanie nowoczesnych technik i metod pracy (analityka medyczna, dietetyka, elektroradiologia);
- b) praktyczne umiejętności zawodowe: przygotowanie do pracy klinicznej (lekarski, fizjoterapia, pielęgniarstwo), umiejętność praktycznego wykorzystania posiadanej wiedzy m.in. w zakresie refundacji, systemu finansowania (zdrowie publiczne);
- c) umiejętność prowadzenia i analizowania dokumentacji medycznej (lekarski);
- d) znajomość i umiejętność wykorzystywania przepisów prawnych: prawo medyczne (wszystkie kierunki), farmaceutyczne (farmacja, medycyna, zdrowie publiczne) i żywnościowe (farmacja);
- e) praktyczna znajomość statystyki, w tym umiejętność oceny ryzyka (lekarski);
- f) stosowanie procedur wymaganych przez NFZ oraz ogólna wiedza o systemie ochrony zdrowia;
- g) ciągła aktualizacja wiedzy specjalistycznej (korzystanie z literatury fachowej, EBM, wyszukiwanie informacji – przegląd medycznych baz danych);

▪ **Kompetencje uniwersalne:**

- a) budowanie relacji z pacjentami i innymi członkami zespołu medycznego (współpraca w zespole, w tym zespole interdyscyplinarnym, komunikacja z pacjentem i rodziną pacjenta, empatia, nawiązywanie i podtrzymywanie kontaktów);
- b) kompetencje analityczne (myślenie analityczne, logiczne, umiejętność krytycznej analizy);
- c) efektywność osobista (samodzielność, zarządzanie sobą w czasie, radzenie sobie ze stresem, asertywność);
- d) znajomość języków obcych, w szczególności języka angielskiego medycznego.

Pracodawcy, którzy wzięli udział w ankiecie zgłosili ponadto szereg komentarzy otwartych i sugestii w jaki sposób Uczelnia mogłaby lepiej przygotować swoich absolwentów do wejścia na rynek pracy. Uwagi dotyczyły m.in.:

- konkretnych zmian w programach i metodach kształcenia;
- treści powtarzających się na kolejnych etapach kształcenia (studiach I i II stopnia);
- sposobu nauczania umiejętności praktycznych (w tym nadzoru nad studentami podczas zajęć klinicznych, praktyk);
- organizowania zajęć we współpracy z potencjalnymi pracodawcami.

80% instytucji, które wzięły udział w badaniu zadeklarowało chęć współpracy z Uczelnią

Blisko 80% instytucji, które wzięły udział w badaniu zadeklarowało zainteresowanie współpracą z Uczelnią, w szczególności w zakresie pozyskiwania pracowników oraz promowania swoich organizacji, ale również w obszarze działalności dydaktycznej, naukowo-badawczej i wspólnej pracy na rzecz lepszego dostosowania efektów kształcenia do potrzeb i oczekiwań rynku pracy.

Opinie zgłoszone przez uczestników badania zostały w dużej mierze potwierdzone, jak również pogłębione przez członków uczelnianej Rady Pracodawców. Członkowie Rady wnieśli również dodatkowe, szczegółowe uwagi i sugestie zmian na podstawie analizy programów kształcenia (w tym sylabusów przedmiotów).

Pełen [raport z badania opinii pracodawców](#) oraz [sprawozdanie z prac Rady Pracodawców w 2014 r.](#), zawierające m.in. komentarze i postulaty pracodawców dotyczące zmian w programach i metodach kształcenia, są dostępne na Platformie Q.

⁷ Np. wynikami badania „Analiza potrzeb szkoleniowych personelu medycznego oraz pracowników wykonujących zawody niemedyce w ramach systemu opieki zdrowotnej w Polsce” przeprowadzonego w 2011 roku na zlecenie Ministerstwa Zdrowia

7 | Jakość kształcenia w opinii doktorantów

W roku 2013/2014 przeprowadzona została pierwsza edycja ogólnouczelnianej ankiety oceny studiów doktoranckich. W badaniu wzięło udział jedynie 14% doktorantów Uczelni. Średnia ocena zadowolenia ze studiów doktoranckich w WUM wynosi 3,67 w skali 1-5

W roku 2013/2014, zgodnie z planem, wprowadzona została ogólnouczelniana ankieta oceny studiów doktoranckich, opracowana przez [międzywydziałowy Zespół](#) w ramach projektu „Q”. [Procedura badania opinii doktorantów](#), [treść ankiety](#) i szczegółowy [raport z wyników ankiety](#) są dostępne na Platformie Q.

W pierwszej edycji ankiety **wzięło udział jedynie 67 doktorantów**, czyli niespełna 14% uprawnionych. Największą grupę stanowili doktoranci studiujący na I Wydziale Lekarskim. Wśród uczestników badania najliczniej reprezentowani byli doktoranci II roku studiów (31% wszystkich badanych). Nieco ponad 2/3 respondentów (45 osób) stanowiły kobiety. Blisko 78% respondentów jest absolwentami Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego.

Średnia, ogólna **ocena zadowolenia ze studiów doktoranckich w WUM wynosi 3,67** w skali 1-5. Studenci wyższych lat są nieznacznie bardziej zadowoleni ze swoich studiów, niż doktoranci I i II roku.

Jedynie 40% respondentów pozytywnie oceniło program kształcenia na studiach III stopnia. Średnia, ogólna **ocena programu kształcenia wynosi 3,16**, w skali 1-5. Najwyżej program swoich studiów ocenili doktoranci II Wydziału Lekarskiego (średnia 3,47), najniżej doktoranci Wydziału Lekarsko-Dentystycznego (średnia 2,40). Doktoranci I oraz II roku nieco wyżej oceniają program swoich studiów, niż doktoranci wyższych lat. Zdecydowana większość respondentów to zwolennicy wprowadzenia, jako alternatywy dla tradycyjnej formy zajęć, kursów i szkoleń w formie e-learningu.

77% uczestników badania stwierdziło, że ma **możliwość konsultacji naukowych z promotorem**, zawsze gdy ich potrzebuje. Z drugiej strony, aż 29% respondentów uważa, że nadzór naukowy ze strony promotora nie jest wystarczający, by zrealizować studia w terminie. Średnia, ogólna ocena poziomu nadzoru naukowego ze strony promotora wynosi 3,91 (w skali 1-5). Wśród uczestników badania grupą osób najwyżej oceniających nadzór naukowy ze strony swoich promotorów są doktoranci Wydziału Nauki o Zdrowiu (średnia 4,50), najniżej doktoranci II Wydziału Lekarskiego (średnia 3,54).

Blisko 50% uczestników badania odpowiedziało, że prowadzi wszystkie zajęcia dydaktyczne zgodnie ze swoimi zainteresowaniami naukowymi i zawodowymi. Podobny odsetek respondentów prowadził w ubiegłym roku akademickim zajęcia nadliczbowe (ponad pensum). 40% doktorantów napotkało problemy przy **prowadzeniu zajęć dydaktycznych**. Zwracano uwagę na brak odpowiedniego wyposażenia sal dydaktycznych oraz miejsca na kreatywność i realizację własnych pomysłów, jak również na problemy w relacjach z pracownikami, podważanie autorytetu doktorantów i kwestie organizacyjne. Większość badanych to zwolennicy uczestnictwa w dodatkowym kursie doskonalenia umiejętności dydaktycznych.

Jeśli chodzi o **działalność naukową doktorantów**, trzy czwarte respondentów publikowało swoje prace w czasopismach naukowych. Najczęściej miało to miejsce w czasopismach z punktacją MNiSW, nieco rzadziej w czasopismach z Impact Factor, najrzadziej w innych czasopismach recenzowanych. Trzech badanych zgłosiło naruszenie ich praw autorskich. Większość respondentów brała udział w zjazdach, kursach lub konferencjach naukowo-szkoleniowych podczas studiów doktoranckich.

Mniej niż połowa respondentów zadeklarowała, że uzyskuje wystarczające **wsparcie** (techniczne, przy pozyskiwaniu grantów, w poszerzaniu wiedzy naukowej) w realizacji studiów ze strony Uczelni.

- **Jednostki administracji obsługujące doktorantów zostały ocenione na „czwórkę z plusem”.** Dział Obsługi Studentów uzyskał średnią ocenę 4,53, a Sekcja Nauczania w Biurze Obsługi Działalności Podstawowej 4,33 (w skali 1-5). Praca Samorządu Doktorantów została oceniona na 3,91. Większość doktorantów nie zna swojego reprezentanta w Radzie Wydziału.
- Średnia, ogólna **ocena pracy kierownika Studium Doktoranckiego wynosi 3,87**, w skali 1-5. Wśród uczestników badania grupą osób najwyżej oceniających kierownika swojego Studium są

doktoranci II Wydziału Lekarskiego (średnia 4,33), najniżej doktoranci Wydziału Lekarsko-Dentystycznego (3,20).

- Częściej niż co piąty doktorant nie wie, gdzie znaleźć informacje dotyczące **stypendiów przyznawanych w WUM**. Jedynie co piąty twierdzi, że z otrzymywanego z Uczelni stypendium jest w stanie się utrzymać. Praca poza Uczelnią, w niepełnym wymiarze godzin, została wskazana jako najczęstsze, dodatkowe źródło utrzymania doktorantów.

Większość respondentów brała lub bierze udział w projektach badawczych realizowanych w ramach swojej jednostki naukowej. Badanie pozwoliło zidentyfikować dodatkowe zadania, na rzecz Uczelni i jej pracowników, do których wykonania doktoranci są zobowiązani. Co czwarta badana osoba stwierdziła, że zakres jej obowiązków w jednostce naukowej uniemożliwia jej swobodny rozwój naukowy. Również co czwarty doktorant stwierdził, że nie czuje się pełnoprawnym **członkiem zespołu w swojej jednostce naukowej**. Zdecydowana większość respondentów wiąże swoją **przyszłość zawodową** z Uczelnią.

Uczestnicy badania zgłosili szereg uwag i propozycji zmian, przede wszystkim do programu i planu studiów III stopnia, które stały się podstawą do sformułowania rekomendacji działań doskonalących

Uczestnicy badania zgłosili szereg **uwag i propozycji zmian, przede wszystkim do programu i planu studiów III stopnia**. W celu poprawy jakości kształcenia należałoby:

- dokonać przeglądu planów studiów III stopnia pod kątem zgłoszonych uwag – doktoranci wskazywali na konieczność zwiększenia lub zmniejszenia liczby godzin zajęć z niektórych przedmiotów, sugerowano likwidację niektórych przedmiotów, zgłaszano, aby możliwe było zindywidualizowanie planu zajęć, wprowadzenie zajęć fakultatywnych, organizowanie zajęć w blokach, itp.;
- przeanalizować kwestię obowiązkowego uczestnictwa doktorantów w konferencjach – doktoranci powinni być zawiadamiani o konferencjach z większym wyprzedzeniem oraz mieć dowolność wyboru konferencji naukowej/szkoleniowej. Program studiów powinien określać wymaganą liczbę punktów lub godzin konferencji do zaliczenia (także poprzez uczestnictwo w konferencjach pozaucelnianych);
- podnieść i ciągle monitorować poziom merytoryczny zajęć ze statystyki/biostatystyki - deklarowany przez doktorantów poziom znajomości statystyki nie jest zadowalający. Doktoranci postulowali zarówno zmiany w samym programie kursu jak i w odniesieniu do kadry dydaktycznej, w tym rozwój kształcenia umiejętności pracy z programami statystycznymi.
- zwiększyć dostępność zajęć fakultatywnych z języka angielskiego oraz w większym stopniu dopasować zajęcia do potrzeb studiów III stopnia (język specjalistyczny, zawodowy i naukowy);
- poszerzyć ofertę zajęć dodatkowych/fakultatywnych, w tym o metodologię badań naukowych;
- wprowadzić zajęcia e-learningowe – jako uzupełnienie i/lub alternatywę dla niektórych zajęć;
- wprowadzić zmiany w zasadach organizacji sesji sprawozdawczej (zasady ocenienia studentów, obecność promotorów, możliwość dyskusji merytorycznej);
- szczegółowo przeanalizować pozostałe oceny i opinie doktorantów, w tym dotyczące poszczególnych zajęć dydaktycznych realizowanych na studiach III stopnia (patrz: aneks do raportu), współpracy naukowej z promotorem i promotorem pomocniczym, działalności dydaktycznej i naukowej doktorantów oraz ich pozostałych obowiązków realizowanych w ramach studiów, jak również wsparcia oferowanego doktorantom ze strony Uczelni.

Ponadto, zważywszy na niski odsetek doktorantów, którzy zdecydowali się na wzięcie udziału w badaniu istotne jest wdrożenie strategii motywującej uczestników studiów doktoranckich do liczniejszego udziału w kolejnych edycjach tego badania.

7.1 | Ocena przysposobienia pedagogicznego doktorantów

Zmiany w zakresie nauczania przedmiotu „Przysposobienie pedagogiczne” wprowadzone w roku 2013/2014 spełniły oczekiwania doktorantów. W odpowiedzi na ich sugestie, w roku 2014/2015 wdrożone zostaną dalsze udoskonalenia w tym zakresie

W ubiegłorocznym raporcie szeroko omówione zostały planowane zmiany w sposobie prowadzenia zajęć z przedmiotu „Przysposobienie pedagogiczne”, wprowadzone na wniosek doktorantów. Zgodnie z planem, w roku 2013/2014 wdrożono nowy program przedmiotu, jak również przeprowadzono ponowną ewaluację całego, nowego cyklu zajęć. [Szczegółowa analiza opinii i zadowolenia doktorantów ze zmian w sposobie kształcenia](#) oraz analiza ich doświadczeń dydaktycznych po ukończeniu pierwszego roku studiów doktoranckich jest dostępna na Platformie Q. Najważniejsze wnioski płynące z badania były następujące:

- Nowy program przedmiotu „Przysposobienie pedagogiczne” spełnił oczekiwania studentów I roku studiów doktoranckich i może być kontynuowany w zaproponowanej formie w kolejnym roku.
- Celem dalszej poprawy jakości kształcenia w obszarze przygotowania studentów studiów doktoranckich do pracy dydaktycznej należy rozważyć zwiększenie liczby godzin zajęć prowadzonych w grupach seminaryjnych lub ćwiczeniowych.
- Należy rozważyć wprowadzenie zajęć e-learningowych z treści wybranych wykładów.

W odpowiedzi na sugestie doktorantów zgłoszone w ankiecie ewaluacyjnej, **od roku 2014/2015 wprowadzone zostały dalsze zmiany** w treści i organizacji zajęć z „Przysposobienia pedagogicznego”:

- wykłady i seminaria zostały przeniesione z semestru letniego na semestr zimowy, tak aby doktoranci byli przygotowani do prowadzenia zajęć ze studentami od samego początku podjęcia studiów III stopnia;
- wprowadzono seminaria „Podstawy kształcenia klinicznego”, obejmujące zagadnienia kształcenia studentów kierunków medycznych oraz nauk o zdrowiu w specyficznej sytuacji dydaktycznej, jaką jest kształcenie studentów w obecności pacjenta. Zajęcia w formie seminariów prowadzone są przez doświadczonego lekarza – klinicystę i jednocześnie doświadczonego i docenianego przed studentów dydaktyka, dr Macieja Janiszewskiego z Zakładu Niewydolności Serca i Rehabilitacji Kardiologicznej II Wydziału Lekarskiego;
- zmodyfikowano moduł dotyczący szeroko pojętych zagadnień kształcenia na odległość. Doktoranci odbywają zajęcia seminaryjne, na których poznają podstawowe zasady dotyczące tworzenia kursów e-learningowych, a w ramach pracy własnej oraz zaliczenia tego modułu mają za zadanie stworzyć własny kurs e-learningowy z prowadzonego przedmiotu. Taka forma uprządkowania zajęć, wpływając na zwiększenie ich skuteczności i efektywności, a zatem również ich jakości;
- zmieniono salę, w której odbywają się wykłady.

8 | Jakość kształcenia w opinii kadry akademickiej

W 2014 r. uruchomiona została ankieta badania opinii kadry akademickiej WUM na temat jakości kształcenia, w tym organizacji i warunków pracy dydaktycznej, wsparcia uzyskiwanego ze strony administracji, ankiety studenckiej oraz motywacji i zadowolenia z pracy na Uczelni

Pod koniec października 2014 r. uruchomiona została pierwsza edycja **ankiety badania opinii kadry akademickiej** Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego, opracowana przez [ogólnouczelniany zespół](#) w ramach projektu „Q”. Patronat nad ankietą sprawuje Prorektor ds. Dydaktyczno-Wychowawczych WUM.

Ankieta służy zebraniu opinii nauczycieli akademickich na temat jakości kształcenia na Warszawskim Uniwersytecie Medycznym, w tym organizacji i warunków pracy dydaktycznej, wsparcia uzyskiwanego ze strony administracji, ankiety studenckiej oraz motywacji i zadowolenia z pracy na Uczelni. Zgromadzone dane zostaną wykorzystane do oceny i udoskonalenia jakości kształcenia, w tym warunków działalności dydaktycznej w Warszawskim Uniwersytecie Medycznym.

Zgodnie z [procedurą badania opinii kadry akademickiej](#) (wprowadzoną Zarządzeniem nr 94/2014 Rektora), ankieta jest anonimowa i poufna, dostępna w Portalu SSL-VPN na indywidualnym koncie każdego nauczyciela akademickiego⁸). Udział w ankiecie jest dobrowolny. **Ankieta potrwa do końca czerwca 2015 r.**

Ankieta obejmuje pytania dotyczące m.in.

- **Organizacji i warunków pracy w Uczelni**
ocena współpracy i wsparcia ze strony administracji, obiegu informacji, infrastruktury itp.
- **Jakości kształcenia**
opinie na temat programów studiów, oferty szkoleniowej, działań na rzecz poprawy jakości kształcenia, trudności w realizacji zadań dydaktycznych, roli działalności dydaktycznej itp.
- **Ankiety i opinii studentów**
pytania dot. ankiety i opinii studentów oraz ich wykorzystania do zmiany sposobu prowadzenia zajęć
- **Motywacji i zadowolenia z pracy**
znaczenie i poziom satysfakcji z pracy dydaktycznej na WUM (w tym możliwości rozwoju i awansu, wynagrodzenia, relacji ze współpracownikami, itp.), źródła satysfakcji zawodowej oraz stresu, wypalenie zawodowe, itp.

Z [treścią ankiety](#) można się zapoznać na Platformie Q i stronie Biura Zarządzania Jakością Kształcenia.

Wyniki badania zostaną omówione w przyszłorocznym raporcie.

⁸ link: *Ankieta badania opinii kadry akademickiej (ABOKA)*

9 | Dzień Kultury Jakości Uczelni

Jesienią 2014 r. odbyła się druga edycja konferencji Dzień Kultury Jakości Uczelni, w której wzięło udział ponad 200 osób zainteresowanych doskonaleniem jakości kształcenia

W dniu 20 października 2014 r. odbyła się druga edycja Konferencji „Dzień Kultury Jakości Uczelni”, zorganizowana w ramach projektu „Q”. Organizatorami przedsięwzięcia byli Prorektor ds. Dydaktyczno-Wychowawczych, prof. dr hab. Marek Kulus, Pełnomocnik Rektora ds. Jakości Kształcenia, prof. dr hab. Marcin Wojnar i Biuro Zarządzania Jakością Kształcenia Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego. Konferencję uroczystie otworzył JM Rektor prof. dr hab. n. med. Marek Krawczyk.

W wydarzeniu wzięły udział Władze Rectorskie, Dziekańskie i Administracyjne WUM, ponad 200 członków społeczności akademickiej Uczelni, w tym nauczyciele, pracownicy administracji, doktoranci i studenci, oraz przedstawiciele pracodawców.

Wykład otwierający pt. **„Innovative teaching strategies for medical teachers”** wygłosił dr Kai Sostmann z Charité Universitätsmedizin Berlin, lekarz pediatra i światowej sławy ekspert w dziedzinie e-learningu oraz nowoczesnych metod kształcenia w zakresie nauk medycznych, który od 2010 r. kieruje działem e-learningu i dydaktyki medycznej w Dieter Scheffner Center for Medical Education Research w Charité. Następnie, Jego Magnificencja prof. dr hab. n. med. Marek Krawczyk wygłosił prelekcję **„Jak zmieniło się moje podejście do misji nauczyciela akademickiego?”**.

Fot.: Wanda Widomska, Dział Fotomedyczny WUM

Część pierwszą konferencji zamknęła prezentacja pt. **„Nowe narzędzia poprawy jakości kształcenia w Warszawskim Uniwersytecie Medycznym: Ankiety, E-Sylabus, Platforma Q”**, której prelegentami byli prof. dr hab. n. med. Marcin Wojnar – Pełnomocnik Rektora ds. Jakości Kształcenia, mgr Joanna Gajowniczek – Kierownik Biura Zarządzania Jakością Kształcenia, oraz mgr Artur Z. Białoszewski z Zakładu Profilaktyki Zagrożeń Środowiskowych i Alergologii.

W drugiej części konferencji, Sonia Statuch, Przewodnicząca Komisji Dydaktyki Samorządu Studentów WUM przedstawiła wizję idealnych zajęć z perspektywy studentów: „**Idealne zajęcia, czy istnieje złoty środek?**”, a dr n. med. Piotr Dziechciarz wystąpił z prezentacją „**Edukacja kliniczna: nauczyciele są z Marsa, a studenci z Facebooka**”. Obie prelekcje zostały entuzjastycznie przyjęte przez zebraną publiczność i zakończyły się ożywionymi dyskusjami na temat jakości zajęć dydaktycznych. Na zakończenie, mgr Marek Fudała, Kierownik Pracowni Ewaluacji Jakości Kształcenia WUM zaprezentował „**Wstępne wyniki ankiety studenckiej za rok 2013/2014**”.

Fot.: Wanda Widomska, Dział Fotomedyczny WUM

Konferencję zakończyła **debata „Czy i jak można poprawić jakość naszych zajęć ze studentami?”** z udziałem nauczycieli najwyżej ocenionych w ankiecie studenckiej 2013/2014. Uczestnikami debaty byli:

- lek. Andrzej Cacko (I Wydział Lekarski),
- lek. Anna Pośnik-Kisło (II Wydział Lekarski),
- dr Maria Nowakowska (Wydział Lekarsko-Dentystyczny),
- mgr Beata Świętochowska (Wydział Farmaceutyczny),
- dr Anna Jeznach-Steinhagen (Wydział Nauki o Zdrowiu),
- Sonia Statuch (reprezentantka Samorządu Studentów).

Moderatorem dyskusji był prof. dr hab. Marek Jakóbiś. Podczas debaty wykładowcy dzielili się swoimi doświadczeniami i dobrymi praktykami w zakresie dydaktyki. Dyskutowano m.in. o tym jak przygotowują się do zajęć ze studentami, co decyduje o tak wysokiej ocenie prowadzonych przez nich zajęć, czy w pracy ze studentami kładą główny nacisk na omawianie określonych tematów, czy na rozbudzanie zainteresowania przedmiotem i na zachęcanie do samodzielnej pracy, jak również o tym, czy talenty dydaktyczne wynikają z wrodzonych predyspozycji, czy raczej z pracy nad sobą.

Fot.: Wanda Widomska, Dział Fotomedyczny WUM

Zainteresowanie konferencją, jeszcze większe niż w ubiegłym roku, stanowi potwierdzenie rosnącego zaangażowania społeczności akademickiej w procesy doskonalenia jakości kształcenia oraz rosnącej rangi działalności dydaktycznej na Warszawskim Uniwersytecie Medycznym.

[Prezentacje](#) przedstawione podczas konferencji oraz [fotorelacja](#) z uroczystości są dostępne na Platformie Q oraz stronie Biura Zarządzania Jakością Kształcenia.

10 | Doskonalenie kadry dydaktycznej WUM

W roku 2013/2014, podjęte zostały działania zmierzające do systemowego doskonalenia umiejętności dydaktycznych nauczycieli akademickich Uczelni

W roku akademickim 2013/2014, nie udało się pozyskać dofinansowania z Funduszy Strukturalnych UE na realizację projektu Akademia Innowacyjnej Dydaktyki (WUM AID), omawianego w ubiegłorocznym raporcie. Niemniej jednak Uczelniany i Wydziałowe Zespoły ds. Jakości Kształcenia i Biuro Zarządzania Jakością Kształcenia przy wsparciu Prorektora ds. Dydaktyczno-Wychowawczych oraz władz Dziekańskich podejmowały działania zmierzające do stworzenia uczelnianego systemu doskonalenia umiejętności dydaktycznych kadry. Wśród podjętych działań należy wymienić:

1. Organizację **szkoleń z zakresu doskonalenia dydaktycznego** dla ponad **200 nauczycieli** Uczelni, w ramach projektu „Q”. W szkoleniach wzięli udział przedstawiciele jednostek dydaktycznych Uczelni (udział co najmniej 1 osoby z danej jednostki był obowiązkowy). Szkolenia, prowadzone w grupach 25 osobowych, odbyły się w listopadzie i grudniu 2014 r. 3,5 godzinny program szkoleń obejmował:
  - warsztaty z interaktywnych metod nauczania pt. „**Seminarium. Jak wskrzesić nieboszczyka?**” prowadzone przez dr Magdalenę Mierzewską-Schmidt z Kliniki Anestezjologii i Intensywnej Terapii Dziecięcej WUM oraz dr Piotra Dziechciarza z Kliniki Pediatrii WUM;
  - warsztaty z wprowadzania elektronicznych wersji obecnie obowiązujących sylabusów do nowego systemu E-Sylabus: mgr Artur Z. Białoszewski, Zakład Profilaktyki Zagrożeń Środowiskowych i Alergologii;
  - prezentację procedury hospitacji zajęć dydaktycznych: mgr Joanna Gajowniczek, Biuro Zarządzania Jakością Kształcenia WUM.
2. Organizację **warsztatów** „How can I enrich my personal teaching with technology-supported learning?” prowadzonych przez dr Kaia Sostmanna z Charité Universitätsmedizin Berlin (w ramach konferencji Dzień Kultury Jakości Uczelni).
3. Organizację **wydziałowych seminariów** poświęconych jakości kształcenia, np. seminarium szkoleniowe pt.: „Wybrane metody egzaminowania jako narzędzie kontroli efektów i jakości kształcenia” (marzec 2014), które rozpoczęło cykl szkoleń pod zbiorczym tytułem „Dydaktyka szkoły wyższej”, które odbywać się będą na Wydziale Nauki o Zdrowiu dwa razy w roku ([patrz: MDW nr 3/2014 str. 15](#));
4. Opracowanie **procedury** pt. „**Przygotowanie nowych nauczycieli do dydaktyki**” (wprowadzonej Zarządzeniem Rektora nr 90/2014), która zakłada, że osoby będące pierwszy raz zatrudnione w Uczelni na stanowiskach naukowo-dydaktycznych - asystenta lub adiunkta, oraz dydaktycznych - wykładowcy lub starszego wykładowcy, są zobowiązane do udziału w szkoleniu mającym na celu podniesienie ich wiedzy z zakresu dydaktyki oraz organizacji procesu nauczania na Warszawskim Uniwersytecie Medycznym. Szkolenia, organizowane przez Zakład Dydaktyki i Efektów Kształcenia zostaną zainaugurowane w 2015 r.

Warto podkreślić, że warsztaty „Seminarium. Jak wskrzesić nieboszczyka?”, jak również osoby je prowadzące, zostały bardzo wysoko ocenione przez uczestników (w ankiecie wypełnianej na zakończenie szkolenia). Osobom biorącym udział w warsztatach podobała się ich dynamiczna, interaktywna forma, w tym praca w grupach i możliwość dzielenia się doświadczeniami z innymi nauczycielami WUM. Zdecydowana większość uczestników zadeklarowała chęć uczestnictwa w podobnych szkoleniach w przyszłości, ponadto sygnalizowano **potrzebę cyklicznej organizacji szkoleń** z zakresu doskonalenia dydaktycznego dla kadry Uczelni. Jednocześnie, nauczyciele prosili o organizację tego typu warsztatów (w szczególności, jeżeli udział w nich jest obowiązkowy) w godzinach przedpołudniowych. Pojawiały się również głosy, iż osoby prowadzące zajęcia na WUM, z uwagi na liczne obowiązki, nierzadko nie mają czasu na odpowiednie przygotowanie zajęć ze studentami, stąd szkolenia, ale również gotowe materiały, szablony i wskazówki do prowadzenia interaktywnych zajęć dydaktycznych są niezwykle przydatne.

Materiały wspierające doskonalenie dydaktyczne kadry, w tym informacje i materiały szkoleniowe, są dostępne na Platformie Q.

11 | Działalność naukowa w zakresie dydaktyki medycznej

W maju 2014 r., w Zakładzie Dydaktyki i Efektów Kształcenia WNoZ, powołana została Pracownia Ewaluacji i Doskonalenia Kształcenia Medycznego, której celem będzie naukowe wsparcie uczelnianego oraz krajowych systemów zapewnienia jakości kształcenia. W roku 2013/2014 nauczyciele akademicy WUM związani z Pracownią opublikowali szereg prac naukowych z zakresu dydaktyki medycznej

W maju 2014 r., w Zakładzie Dydaktyki i Efektów Kształcenia Wydziału Nauki o Zdrowiu, powołano **Pracownię Ewaluacji i Doskonalenia Kształcenia Medycznego**. Kierownikiem Pracowni został dr n. farm. Mariusz Panczyk.

Zadania Pracowni obejmują szczegółową analizę problematyki skuteczności i efektywności systemów wyższego kształcenia medycznego, w tym ewaluacji jakości nauczania oraz wdrażania nowych metod edukacyjnych. Celem badań naukowych prowadzonych przez jednostkę będzie wskazanie kierunku lub kierunków niezbędnych zmian w polskim systemie edukacji medycznej (programach, treściach i formach kształcenia studentów) koniecznych do realizacji nauczania opartego o efekty kształcenia, zgodnie z założeniami Europejskich i Krajowych Ram Kwalifikacji. Badania mają również wskazać elementy wpływające na zwiększenie skuteczności i efektywności tworzonych systemów zapewniania jakości kształcenia oraz wytyczać kierunki ich doskonalenia. Badania będą realizowane we współpracy z krajowymi i światowymi ośrodkami naukowymi, co pozwoli na poznanie zarówno pozytywnych, jak i negatywnych doświadczeń innych uczelni w zakresie tworzenia i doskonalenia systemów zapewniania jakości kształcenia.

Publikacje naukowe:

1. **Mariusz Panczyk, Joanna Gotlib**
Assessment of reliability, sensitivity, objectivity and validity of MCQ Pharmacology Exams as a potential output variable for predictive analysis.
 Indian Journal of Pharmaceutical Education and Research 2015; 49(1):1-9
 Pharmaceutical Education | doi:10.5530/ijper.49.1.1
2. **Mariusz Panczyk, Henryk Rebandel, Joanna Gotlib**
Assessment of predictive value of admission criteria of candidates for pharmaceutical studies – an empirical investigation.
 Indian Journal of Pharmaceutical Education and Research 2015; (49)2: 117-125
 Pharmaceutical Education | doi:10.5530/ijper.49.2.7
3. **Mariusz Panczyk, Jarosława Belowska, Joanna Gotlib**
Multiple-Choice Question Examinations In Pre-Clinical Courses As Potential Endpoints For Analysis Of Quality Of Medical School Admission Criteria.
 EDULEARN 2014 International Conference of Education, Research and Innovation, Barcelona, Spain, 7-9 of July 2014.
 EDULEARN14 Proceedings. 6th International Conference on Education and New Learning Technologies July 7th-9th, 2014-Barcelona, Spain.
 Edited by L. Gómez Chova, A. López Martínez, I. Candel Torres. IATED Academy.
 ISBN: 978-84-617-0557-3, ISSN: 2340-1117. Depósito Legal: V-1602-2014, pp. 2181-2190.
4. **Mariusz Panczyk, Jarosława Belowska, Joanna Gotlib**
The Role Of Computer-Aided Assessment In Teaching Of Law In Health Protection: A Comparison Of Student Performance In Computer-Based And Paper Multiplechoice Questions Tests.
 EDULEARN 2014 International Conference of Education, Research and Innovation, Barcelona, Spain, 7-9 of July 2014.
 EDULEARN14 Proceedings. 6th International Conference on Education and New Learning Technologies July 7th-9th, 2014-Barcelona, Spain.
 Edited by L. Gómez Chova, A. López Martínez, I. Candel Torres. IATED Academy.
 ISBN: 978-84-617-0557-3, ISSN: 2340-1117. Depósito Legal: V-1602-2014, pp. 4857- 4865.

5. **Grzegorz Stachacz, Joanna Gotlib**

[*Evolution of Education System of Medical Rescue Workers in Poland on the Example of Warsaw Medical University - Guidelines for Curricula.*](#)

EDULEARN 2014 International Conference of Education, Research and Innovation, Barcelona, Spain, 7-9 of July 2014.

EDULEARN14 Proceedings. 6th International Conference on Education and New Learning Technologies July 7th-9th, 2014-Barcelona, Spain.

Edited by L. Gómez Chova, A. López Martínez, I. Candel Torres. IATED Academy.

ISBN: 978-84-617-0557-3, ISSN: 2340-1117. Depósito Legal: V-1602-2014, pp. 4890- 4898.

6. **Grzegorz Stachacz, Joanna Gotlib**

[*Outcome-Based Education of Medical Rescue Workers in Poland on the Example of Warsaw Medical University – Recommendations for Improvement of Education Programmes.*](#)

EDULEARN 2014 International Conference of Education, Research and Innovation, Barcelona, Spain, 7-9 of July 2014.

EDULEARN14 Proceedings. 6th International Conference on Education and New Learning Technologies July 7th-9th, 2014-Barcelona, Spain.

Edited by L. Gómez Chova, A. López Martínez, I. Candel Torres. IATED Academy.

ISBN: 978-84-617-0557-3, ISSN: 2340-1117. Depósito Legal: V-1602-2014, pp. 4965- 4973.

7. **Mariusz Panczyk, Henryk Rebandel, Joanna Gotlib**

[*Comparison of four- and five-option multiple-choice questions in nursing entrance tests.*](#)

ICERI 2014, The 7th International Conference of Education, Research and Innovation - 17th-19th November 2014, Seville, Spain.

ICERI2014 Proceedings 7th International Conference of Education, Research and Innovation November 17th-19th, 2014-Seville, Spain.

Edited by L. Gómez Chova, A. López Martínez, I. Candel Torres. IATED Academy

ISBN: 978-84-617-2484-0. ISSN: 2340-1095. Depósito Legal: V-2632-2014, pp. 4131-4138.

8. **Mariusz Panczyk, Jarosława Belowska, Joanna Gotlib**

[*Computer-aided testing: assessment of automatic item generation to create multiple choice test items.*](#)

ICERI 2014, The 7th International Conference of Education, Research and Innovation - 17th-19th November 2014, Seville, Spain.

ICERI2014 Proceedings 7th International Conference of Education, Research and Innovation November 17th-19th, 2014-Seville, Spain.

Edited by L. Gómez Chova, A. López Martínez, I. Candel Torres. IATED Academy

ISBN: 978-84-617-2484-0. ISSN: 2340-1095. Depósito Legal: V-2632-2014, pp. 4139- 4147.

9. **Mariusz Panczyk**

[*Evidence-based medical education - ewolucja czy rewolucja w jakości kształcenia?*](#)

Medycyna Dydaktyka Wychowanie 2014; XLVI (9): 27-28.

10. **Mariusz Panczyk, Bożena Ściegłńska, Magdalena Woynarowska-Sołdan, Joanna Gotlib**

[*Egzaminy wstępne na kierunek pielęgniarstwo studia II stopnia - rekrutacja na stacjonarne i niestacjonarne studia na uniwersytecie medycznym.*](#) [MSc Nursing Entrance Exams — admission to

full-time and part-time programmes at medical university].

Problemy Pielęgniarstwa [Nursing Topics] 2014; 22 (4): 2-7.

12 | Wyniki zewnętrznej oceny jakości kształcenia

12.1 | Akredytacja PKA

W roku akademickim 2013/2014 Wydział Nauki o Zdrowiu uzyskał pozytywną ocenę instytucjonalną Polskiej Komisji Akredytacyjnej

W roku akademickim 2013/2014 Polska Komisja Akredytacyjna dokonała **oceny instytucjonalnej** Wydziału Nauki o Zdrowiu. Wizytacja miała miejsce w czerwcu 2014 r. Wydział uzyskał ocenę pozytywną, a kolejna akredytacja (ponowna ocena instytucjonalna) Wydziału została zaplanowana na rok 2020/2021.

Była to już trzecia ocena instytucjonalna przeprowadzana w Uczelni (w roku 2012/2013 ocenę pozytywną uzyskały [Wydział Farmaceutyczny](#) oraz [II Wydział Lekarski](#)). W przeciwieństwie do oceny programowej, przeprowadzanej na określonym kierunku studiów, ocena instytucjonalna **obejmuje zakresem cały Wydział**. Jest przeprowadzana w jednostce, która prowadzi studia doktoranckie i spełnia następujące warunki:

- w ciągu 5 lat poprzedzających ocenę instytucjonalną nie uzyskała negatywnej oceny programowej, a w przypadku oceny warunkowej – zastrzeżenia nie dotyczyły systemu jakości oraz
- została dokonana ocena programowa większości prowadzonych w tej jednostce kierunków studiów.

Ocenie podlega 8 kryteriów:

1. **Strategia rozwoju**
2. **Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia** (funkcjonowanie i efektywność systemu)
3. Cele i efekty kształcenia na studiach doktoranckich i podyplomowych oraz system ich weryfikacji
4. Zasoby kadrowe, materialne i finansowe
5. Prowadzenie badań naukowych
6. Współpraca krajowa i międzynarodowa
7. System wsparcia studentów i doktorantów
8. Przepisy wewnętrzne normujące proces zapewnienia jakości kształcenia

Ocena pozytywna może być przyznana, gdy kryteria nr 1 i 2 są spełnione co najmniej „w pełni”.

Trwająca 3 dni wizytacja obejmowała spotkania ze społecznością akademicką i interesariuszami zewnętrznymi Wydziału

Wizytacja 8-osobowego zespołu ekspertów PKA na Wydziale trwała 3 dni i obejmowała:

1. spotkania z:
  - Władzami Uczelni i Wydziału
  - Uczelnianym i Wydziałowym Zespołem ds. Jakości Kształcenia oraz Biurem ds. Jakości Kształcenia
  - Studentami, doktorantami i słuchaczami studiów podyplomowych
  - Nauczycielami akademickimi
  - Absolwentami
  - Przedstawicielami pracodawców
  - Osobami odpowiedzialnymi za studia doktoranckie i podyplomowe
  - Pracownikami administracji (np. Dziekanatu, Biura Karier)
2. analizę i ocenę dokumentacji Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia
3. weryfikację procedur zapewnienia jakości kształcenia z praktyką działalności Wydziału
4. ocenę procesu określania, uzyskiwania i weryfikacji efektów kształcenia na studiach doktoranckich
5. ocenę procesu określania, uzyskiwania i weryfikacji efektów kształcenia na studiach podyplomowych
6. krótką wizytację bazy dydaktyczno – naukowej.

12.1.1 | Wyniki oceny instytucjonalnej na Wydziale Nauki o Zdrowiu

Wszystkie przyjęte przez PKA kryteria jakościowe uzyskały na Wydziale ocenę „w pełni”

Prezydium PKA stwierdziło, iż „Wydział Nauki o Zdrowiu Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego realizuje strategię rozwoju spójną ze strategią rozwoju Uczelni, spełnia wymagania dotyczące funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, w tym jego konstrukcji i oddziaływania na doskonalenie jakości kształcenia, oraz jakości kształcenia na prowadzonych studiach podyplomowych. Działalność prowadzona przez Wydział Nauki o Zdrowiu Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego spełnia przyjęte kryteria jakościowe w stopniu pozwalającym na wydanie oceny pozytywnej. **Wszystkie przyjęte przez PKA kryteria jakościowe uzyskały ocenę w pełni”.**

Funkcjonowanie i skuteczność Wydziałowego Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia zostały ocenione pozytywnie. W opinii Komisji, System jest jednak wciąż w fazie budowy i intensywnego rozwoju, w tym w niewystarczającym stopniu obejmuje studia doktoranckie i podyplomowe

Strategia i zaangażowanie Władz Wydziału Nauki o Zdrowiu, w tym wydziałowa Polityka Jakości Kształcenia, zostały wysoko ocenione przez Ekspertów PKA, którzy w odróżnieniu do wcześniejszych ocen instytucjonalnych przeprowadzanych w Uczelni, nie zgłosili żadnych uwag w tym obszarze. Podkreślili, że Wydział przywiązuje dużą wagę do jakości kształcenia oraz udziału interesariuszy zewnętrznych w procesie kształtowania oferty edukacyjnej i wydziałowym Systemie Zarządzania Jakością Kształcenia. Za dobrą praktykę uznali, w szczególności, włączenie przedstawicieli pracodawców i organizacji zawodowych w skład i prace Zespołu ds. Jakości Kształcenia oraz Rad Programowych WNoZ, jak również regularne spotkania Władz Wydziału z pracodawcami.

Skuteczność wydziałowego Systemu zarządzania jakością kształcenia również uzyskała dobre oceny Komisji. PKA pozytywnie oceniła m.in. strukturę i dotychczasowe rozwiązania Systemu, podkreślając jednak (podobnie jak w przypadku systemów na Wydziale Farmaceutycznym i II Wydziale Lekarskim), że jest on wciąż **w fazie budowy i rozwoju** (w tym w niewystarczającym stopniu obejmuje studia doktoranckie i podyplomowe). „Formalne warunki do efektywnego funkcjonowania struktury decyzyjnej w obszarze zarządzania jakością zostały stworzone. Wydziałowy System zapewnienia Jakości Kształcenia jest jednak na etapie wdrażania i część jego elementów nie działa jeszcze w pełni efektywnie.”

Eksperci zwrócili szczególną uwagę na aktywne zaangażowanie przedstawicieli społeczności akademickiej oraz interesariuszy zewnętrznych w prace nad zapewnieniem, oceną i doskonaleniem jakości kształcenia w Wydziale, w tym na wysoką, partnerską pozycję studentów i doktorantów w formalnych strukturach Systemu (potwierdzając, że studenci i doktoranci mają istotny, realny wpływ na decyzje projakościowe podejmowane na Wydziale).

Uwagi krytyczne i zalecenia Komisji dotyczyły m.in.:

- dookreślenia formalnych **procedur** zapewnienia jakości kształcenia m.in. w zakresie monitorowania i okresowych przeglądów programów kształcenia oraz zasad oceniania studentów, oceny efektów kształcenia na rynku pracy, wykorzystywania wyników prowadzonych analiz oraz odpowiedzialności za efektywność funkcjonowania Systemu (i jego poszczególnych obszarów), weryfikacji i oceny zasobów wspierających kształcenie studentów (w tym infrastruktury dydaktycznej i naukowej),
- „braku posiadania odpowiednich i skutecznych procedur zapobiegającym powstawaniu sytuacjom patologicznym i konfliktowym”, przy jednoczesnym potwierdzeniu, że „Wydział podejmuje właściwe działania zapobiegawcze i posiada odpowiednie narzędzia do rozwiązywania sytuacji patologicznych”.
- dookreślenia zasad funkcjonowania wydziałowego **systemu informacyjnego**, umożliwiającego gromadzenie, przetwarzanie i wykorzystywanie informacji na temat jakości kształcenia,
- sformalizowania **narzędzi** Systemu służących ocenie infrastruktury naukowo-dydaktycznej Wydziału,
- doprecyzowania jakie narzędzia stosowane w Uczelni (a niewymienione np. w Uchwale nr 1/2013 Senatu) są częścią Systemu (np. ocena pracowników niebędących nauczycielami akademickimi),

- wprowadzenia „wyspecjalizowanego narzędzia Wewnętrznego System Zapewnienia Jakości Kształcenia służącemu systematycznej ocenie efektywności wewnętrznego systemu zapewniania jakości”,
- **studenckiej ankiety** oceny zajęć i nauczycieli. Rozmowy Ekspertów ze studentami i analiza raportów z badania pozwoliła potwierdzić wysoką rangę i rolę ankiety w uczelnianym Systemie Zarządzania Jakością Kształcenia. Komisja wysoko oceniła system funkcjonowania ankiety oraz wykorzystywania zgromadzonych danych do poprawy jakości kształcenia w Uczelni (w tym nagrodę „Kryształowy Lancet”). Zwrócono jednak uwagę, że studenci (choć bardzo pozytywnie wypowiadają się o ankiecie i uczestniczą w jej tworzeniu) sygnalizują „brak efektów płynących z wypełniania ankiet, które byłyby dla nich widoczne”,
- rozwoju **hospitacji zajęć dydaktycznych**. Z raportu Komisji wynika, że dotychczasowe hospitacje „są nieliczne i nie są najlepiej oceniane przez nauczycieli jako metoda doskonalenia jakości kształcenia”, co świadczy o tym, że „nie są najważniejszym narzędziem” Systemu,
- rozszerzenia wydziałowych **raportów z oceny jakości kształcenia** o ocenę studiów doktoranckich,
- rozwoju Systemu na **studiach doktoranckich i podyplomowych**, w tym wdrożenia formalnych procedur i narzędzi zapewnienia jakości kształcenia na tych formach studiów (w zakresie monitorowania i okresowych przeglądów programów studiów, weryfikacji efektów kształcenia oraz zasad oceniania doktorantów/słuchaczy). „Brak jest spójności regulacji prawnych, normujących proces kształcenia na studiach doktoranckich z działaniami faktycznie podejmowanymi w celu zapewnienia jakości kształcenia. Kształcenie podyplomowe nie zostało objęte zakresem funkcjonującego w Uczelni systemu zapewnienia jakości kształcenia, a tylko nieliczne z uregulowań Systemu ... odnoszą się do studiów doktoranckich”,
- określenia jasnych **zasad oceniania doktorantów** i weryfikacji osiągniętych efektów kształcenia na studiach III stopnia,
- dostosowania **programu studiów doktoranckich** do obowiązujących przepisów,
- badania średniego **nakładu pracy doktoranta**, celem określenia liczby punktów ECTS przypisanych danym zajęciom,
- znikomego **udziału doktorantów w wymianie międzynarodowej**,
- sygnałów dot. niewystarczającego **wsparcia działań doktorantów** w zakresie pozyskiwania środków finansowych ze źródeł zewnętrznych,
- rozszerzenia **ankiety oceny studiów doktoranckich** o ocenę nauczycieli prowadzących zajęcia na studiach III stopnia, stosowanych zasad oceniania oraz infrastruktury naukowej,
- potrzebę zwiększenia **autonomii wydziałów** w obszarze zapewnienia jakości kształcenia, „co będzie warunkowało kulturę prawną na Wydziale w przyszłości”.

Warto podkreślić, że Władze Wydziału nie zgodziły się ze wszystkimi uwagami ekspertów dotyczącymi Systemu zawartymi w raporcie z wizytacji, jak również wskazały (w formalnym piśmie do Przewodniczego Zespołu Ekspertów) na liczne nieścisłości w treści raportu. Uwagi Uczelni zostały uwzględnione w końcowej ocenie PKA, niemniej jednak stosowne fragmenty raportu nie zostały skorygowane w wersji dokumentu publicznie dostępnej na stronie Polskiej Komisji Akredytacyjnej pod adresem: http://www.pka.edu.pl/raporty/2015/02/12/2014_WUM_WNoZ_oc.inst.pdf.

[Raport samooceny](#) przygotowany przez Wydział Nauki o Zdrowiu (jak również [raporty WF i II WL](#)) oraz [prezentacja](#) Biura Zarządzania Jakością Kształcenia przedstawiająca najważniejsze informacje, niezbędne w przygotowaniu jednostki do akredytacji są dostępne na Platformie Q.

Tabela 1 Ocena spełnienia kryteriów oceny instytucjonalnej na Wydziale Nauki o Zdrowiu

Kryterium	wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
Strategia rozwoju		+			
System zapewnienia jakości		+			
Cele i efekty kształcenia na studiach doktoranckich i podyplomowych oraz system ich weryfikacji		+			
Zasoby kadrowe, materialne i finansowe		+			
Prowadzenie badań naukowych		+			
Współpraca krajowa i międzynarodowa		+			
System wsparcia studentów i doktorantów		+			
Przepisy wewnętrzne normujące proces zapewnienia jakości kształcenia		+			

12.1.2 | Doświadczenia z akredytacji, wdrożenie rekomendacji PKA

Podobnie, jak w przypadku ubiegłorocznych wizytacji, akredytacja instytucjonalna, prowadzona zgodnie ze „Standardami i wskazówkami zapewnienia jakości kształcenia w Europejskim Obszarze Szkolnictwa Wyższego” okazała się niezwykle cennym doświadczeniem, które pozwoliło zidentyfikować mocne i słabe strony wydziałowego Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia oraz możliwości jego doskonalenia. W przygotowaniu Wydziału do wizytacji niezwykle cenne okazały się między innymi wskazówki Dziekanów Wydziału Farmaceutycznego i II Wydziału Lekarskiego, którzy podzielili się zdobytym doświadczeniem i dobrymi praktykami z akredytacji instytucjonalnej w 2012/2013 r.

Po wizytacji niezwłocznie rozpoczęto wprowadzanie zaleceń PKA. W szczególności, kierując się zaleceniami Ekspertów i chcąc usprawnić dotychczasowy system informacyjny w zakresie jakości kształcenia na Wydziale, Władze Dziekańskie podjęły decyzję o wyznaczeniu od roku akademickiego 2014/2015 pracownika Dziekanatu odpowiedzialnego za administracyjne wsparcie i koordynację wydziałowego procesu gromadzenia, przetwarzania i wykorzystywania danych systemowych. Pracownik został włączony w skład Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia, a do jego zadań należy m.in.

- administracyjna obsługa posiedzeń WZJK,
- prowadzenie i archiwizacja dokumentacji z funkcjonowania WZJK,
- prowadzenie księgi procedur,
- gromadzenie i analiza danych na potrzeby wydziałowych raportów z oceny jakości kształcenia,
- przygotowywanie wydziałowych analiz dot. wyników ankiet badania opinii społeczności akademickiej i interesariuszy zewn., we współpracy z Pracownią Ewaluacji Jakości Kształcenia i Biurem Karier,
- przygotowywanie analiz dotyczących realizacji wydziałowych procedur systemowych,
- monitorowanie realizacji wydziałowego planu poprawy jakości kształcenia, w tym harmonogramu wdrażania działań naprawczych,
- współpraca z Biurem Zarządzania Jakością Kształcenia, Uczelnianym Zespołem ds. Jakości Kształcenia.

12.2 | Ranking Szkół Wyższych

W roku 2013/2014 Warszawski Uniwersytet Medyczny uplasował się w pierwszej dziesiątce najlepszych polskich uniwersytetów oraz ponownie zajął I miejsce w grupie kierunków lekarskich w Rankingu Szkół Wyższych – Perspektywy

W roku 2013/2014 Warszawski Uniwersytet Medyczny zajął pierwsze miejsce w grupie kierunków lekarskich w Rankingu Szkół Wyższych – Perspektywy 2014. W grupie kierunków dentystycznych, farmacji i ochrony, zdrowia Uczelnia została wiceliderem rankingu.

W klasyfikacji ogólnej najlepszych polskich uniwersytetów WUM uplasował się w pierwszej dziesiątce. W porównaniu do 2013 roku awansował o 3 pozycje, zajmując 8 miejsce (w 2012 r. miejsce 14, 2011 r. – 19, 2010 r. – 16). W rankingu poszczególnych typów szkół wyższych (w kategorii uczelnie medyczne) Uniwersytet również awansował względem ubiegłych lat, na 2 miejsce. Dla porównania w roku 2013 zajmował 3 miejsce, a w latach 2012 i 2011 miejsce 4.

Była to już piętnasta, jubileuszowa edycja rankingu organizowanego przez Fundację Edukacyjną Perspektywy, w której oceniono 195 polskich uczelni (88 uczelni akademickich, 80 magisterskich niepublicznych oraz 27 państwowych wyższych szkół zawodowych). Zestawienie opierało się na 33 szczegółowych kryteriach, tworzących sześć grup kryteriów: prestiż, potencjał naukowy, efektywność naukowa, innowacyjność, warunki studiowania oraz umiędzynarodowienie.

13 | Projekt SUPP: wsparcie psychospołeczne dla studentów zagranicznych

W styczniu 2015 r. rozpocznie się realizacja międzynarodowego projektu „Adaptacja kulturowa, integracja i wsparcie psychospołeczne dla studentów zagranicznych” (SUPP) współfinansowanego z Funduszy Norweskich i EOG

W roku 2013/2014 Uczelnia złożyła wniosek o dofinansowanie projektu „Adaptacja Kulturowa, Integracja i Wsparcie Psychospołeczne dla Studentów Zagranicznych” (SUPP), którego inicjatorką i kierowniczką jest dr Magdalena Łazarewicz z Zakładu Psychologii Medycznej, II Wydziału Lekarskiego. Przygotowanie inicjatywy projektowej wsparło Biuro Zarządzania Jakością Kształcenia oraz Biuro Projektów. Projekt został bardzo wysoko oceniony przez ekspertów zewnętrznych i zatwierdzony do dofinansowania w ramach działania Rozwój Polskich Uczelni programu Fundusz Stypendialny i Szkoleniowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego. Realizacja projektu rozpocznie się w styczniu 2015 roku. Budżet w wysokości 1 042 677 PLN zakłada 10% wkładu własnego ze strony WUM. Partnerem zagranicznym jest Norweski Uniwersytet Nauki i Technologii w Trondheim.

Projekt SUPP powstał w odpowiedzi na nowe wyzwania stawiane przed Szkolnictwem Wyższym, wynikające z internacjonalizacji, zróżnicowania populacji studentów oraz nowego modelu nauczania skoncentrowanego na studencie. Do sprostania tym wyzwaniom wiele Polskich Uczelni Wyższych, w tym WUM, nie jest w pełni przygotowanych. W szczególności dostrzegane są niedobory w zakresie wsparcia psychospołecznego dla studentów oraz kulturowych kompetencji studentów i pracowników uczelni. Ma to znaczący wpływ na akademickie osiągnięcia studentów oraz ich ogólny dobrostan.

Celem projektu jest **podniesienie jakości i efektów kształcenia studentów zagranicznych WUM poprzez zapewnienie im wsparcia psychospołecznego i ułatwienie integracji** ze środowiskiem lokalnym, głównie akademickim. Stworzenie kompleksowego programu adaptacji kulturowej i wsparcia psychospołecznego pozwoli na poprawę dobrostanu studentów zagranicznych, ich jakości życia i funkcjonowania na Uczelni oraz w społeczności lokalnej.

W ramach projektu przeprowadzona zostanie dogłębna analiza potrzeb i najlepszych praktyk w zakresie wsparcia psychospołecznego, stanowiąca podstawę dla stworzenia metod:

- **prewencji wystąpienia problemów psychologicznych** (program e-learningowy i profesjonalne dni adaptacyjne podnoszące poziom kontroli i poczucie bezpieczeństwa),
- **promocji integracji studentów** (poprzez stworzenie odpowiedniej infrastruktury),
- **udzielania wsparcia studentom wymagającym specjalistycznej pomocy** (rozwój poradni dla studentów zagranicznych, łatwo dostępne, profesjonalne materiały samopomocowe).

Badania przeprowadzone na Warszawskim Uniwersytecie Medycznym wskazują na **znaczącą potrzebę takich rozwiązań**. Problem słabej integracji studentów zagranicznych ze środowiskiem lokalnym, ich przygotowania do studiów w Polsce i niedostatek umiejętności międzykulturowych studentów i kadry (przy braku szkoleń w tym zakresie), został podkreślony m.in. w ramach oceny umiędzynarodowienia WUM w projekcie International Medical School (IMS) 2020. Analiza form wsparcia studentów Uczelni z 2011 r. zidentyfikowała brak pomocy psychologicznej i przestrzeni do integracji między zajęciami, jako obszary wymagające poprawy. Na taką potrzebę wskazują także obserwacje kliniczne z pracy w ramach Poradni Psychologicznej dla Studentów English Division, działającej przy Zakładzie Psychologii Medycznej WUM od stycznia 2014 roku. Doniesienia z wielu krajów wskazują ponadto na alarmująco wysoki poziom poczucia osamotnienia wśród studentów (od 20% w krajach stawianych w kontekście wsparcia za wzór np. Norwegia, do 80% w krajach gdzie brak jest jakichkolwiek działań wspierających np. Turcja).

Realizacja projektu pozwoli na analizę potrzeb i dobrych praktyk w zakresie wsparcia psychospołecznego na wiodących światowych uczelniach i zbudowanie **kompleksowego programu wsparcia**: od momentu akceptacji na uczelnię, przez pomoc w odnalezieniu się w nowych warunkach po przyjeździe, po profesjonalne wsparcie w sytuacjach problemowych w czasie pobytu w obcym kraju. Projekt umożliwi **podniesienie kompetencji kadry** WUM w zakresie rozumienia różnic międzykulturowych i udzielania wsparcia studentom zagranicznym. Przyczyni się także do budowania **lepiej zintegrowanej międzykulturowej i międzynarodowej społeczności akademickiej** Uczelni.

14 | Sprawozdanie z realizacji planu poprawy jakości kształcenia na 2014 r.

Większość zadań określonych w planie poprawy jakości kształcenia na 2014 r. udało się zrealizować

Większość zadań określonych w planie poprawy jakości kształcenia na 2014 r. udało się wprowadzić w życie. W szczególności, wdrożone zostały spójne ramy instytucjonalne Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia, wprowadzono hospitacje zajęć dydaktycznych, zorganizowano drugą edycję konferencji Dzień Kultury Jakości Uczelni, powołano Radę Pracodawców, stworzono system E-Sylabus i wirtualną Platformę Q, jak również kompleksowy system informacyjny w zakresie jakości kształcenia.

Kilka z zaplanowanych zadań jest wciąż w fazie realizacji. Przeprowadzenie ankiet badania opinii kadry akademickiej i badania opinii studentów uczestniczących w wymianie międzynarodowej zostało przesunięte w czasie. Ankieta kadry, uruchomiona w październiku 2014 r., została zgodnie z Zarządzeniem nr 94/2014 Rektora (oraz z uwagi na niski odsetek respondentów) wydłużona do końca czerwca 2015 r. Ankieta badania opinii studentów uczestniczących w wymianie międzynarodowej (opracowana w 2014 r.) zostanie udostępniona w 2015 r.

Rekomendacje dotyczące **hospitacji zajęć dydaktycznych** zostały uwzględnione częściowo. Plany hospitacji opracowane na Wydziałach obejmują zajęcia dydaktyczne, które uzyskały negatywne oceny w studenckiej ankiecie oceny zajęć i nauczycieli akademickich. W procedurze (Zarządzenie nr 77/2014 Rektora) nie zostały jednak określone zasady rozliczania czasu i zaangażowania osób hospitujących w ramach ich godzin pensum dydaktycznego. Rozwiązania i decyzje w tym zakresie zostaną podjęte po dwuletnim okresie pilotażowym hospitacji. Do tego czasu ustalono, że Dziekani mogą występować do Prorektora ds. Dydaktyczno-Wychowawczych w wnioskiem o zwolnienie z godzin pensum nauczycieli akademickich szczególnie zaangażowanych w prowadzenie hospitacji.

Rekomendacja stworzenia kompleksowego **systemu doskonalenia kompetencji dydaktycznych** kadry Uczelni, w szczególności w zakresie innowacyjnych metod dydaktycznych, jest zaleceniem długofalowym i zostanie ponownie umieszczona w tegorocznym raporcie. W 2013/2014 r. zostały podjęte działania stanowiące istotny krok w kierunku jej wdrożenia (patrz: rozdział 10).

Rekomendacja większego i bardziej sformalizowanego **zaangażowania interesariuszy zewnętrznych** (pracodawców, przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego) w procesy zapewnienia jakości kształcenia na poziomie Uczelni i Wydziałów (w tym w struktury decyzyjne Systemu), jak również dotyczące rozwoju ankiety badania opinii pracodawców zostały zrealizowane, m.in. poprzez powołanie uczelnianej Rady Pracodawców oraz włączenie przedstawicieli interesariuszy zewnętrznych w prace wydziałowych Zespołów ds. Jakości Kształcenia i Rad Programowych (patrz: rozdział 10).

Rekomendacja dotycząca rozwoju uczelnianego **systemu badania losów zawodowych absolwentów**, w tym skuteczniejszego wykorzystania gromadzonych danych również została zrealizowana. Opracowano nowe ankiety badania losów zawodowych absolwentów, których wyniki zostały przeanalizowane i wzięte pod uwagę na poziomie uczelnianym i wydziałowym (w tym uwzględnione w raportach z oceny jakości kształcenia za rok 2013/2014), wdrożono procedurę badania losów zawodowych absolwentów (Zarządzenie nr 97/2014), powołano Radę Pracodawców oraz stworzono narzędzie IT wspierające proces komunikacji z pracodawcami i absolwentami Uczelni.

Rekomendacja dotycząca rozwoju Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia na **studiach doktoranckich i podyplomowych** została wdrożona jedynie częściowo, poprzez wprowadzenie ankiety oceny studiów doktoranckich (której wyniki zostały przeanalizowane i wzięte pod uwagę na poziomie uczelnianym i wydziałowym, w tym uwzględnione w raportach z oceny jakości kształcenia za rok 2013/2014). Rekomendacja zostanie powtórzona w tegorocznym raporcie i wpisana w plan na rok 2015.

Szczegółowe sprawozdanie z realizacji planu poprawy jakości kształcenia na rok 2014 przedstawia poniższa tabela.

L.p.	Zadanie	Odpowiedzialność ⁹	Realizacja
1.	Wdrożenie spójnych ram instytucjonalnych Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia		
1.1.	Zatwierdzenie procedury projektowania i okresowego przeglądu programów kształcenia	Senat/Rektor i UZJK	TAK
1.2.	Zatwierdzenie polityk i strategii rozwoju jakości kształcenia na I oraz II WL	Dziekani i WZJK	TAK
1.3.	Zatwierdzenie procedury oceniania studentów	Rektor i UZJK	TAK
1.4.	Zatwierdzenie procedur badania opinii studentów	Rektor i Zespół ds. ankiety studenckiej	TAK
1.5.	Zatwierdzenie procedury badania losów zawodowych absolwentów	Rektor i Zespół ds. ankiety absolwentów	TAK
1.6.	Zatwierdzenie procedury badania opinii pracodawców	Rektor i Zespół ds. ankiety pracodawców	TAK
1.7.	Opracowanie i zatwierdzenie procedury przygotowania nowych pracowników do dydaktyki	Rektor i UZJK	TAK
1.8.	Dookreślenie zakresu zadań Pełnomocnika Rektora ds. Jakości Kształcenia	Rektor i UZJK	TAK
1.9.	Zatwierdzenie ram instytucjonalnych Systemu (zmiana Uchwały nr 1/2013 r.)	Senat i UZJK	TAK 23 lutego 2015 r.
2.	Wprowadzenie hospitacji zajęć dydaktycznych		
2.1.	Opracowanie i zatwierdzenie procedury hospitacji zajęć dydaktycznych	Rektor i UZJK	TAK
2.2.	Organizacja szkoleń z hospitacji zajęć	UZJK	TAK
2.3.	Przeprowadzenie pilotażowych hospitacji	Dziekani, WZJK, eksperci wyznaczeni do hospitacji	TAK (na WNoZ)
3.	Powołanie Uczelnianej Rady Pracodawców	Rektor, UZJK	TAK
4.	Wdrożenie systemu IT do projektowania i przeglądu sylabusów		
4.1.	Stworzenie systemu	Zespół ds. systemu sylabus	TAK
4.2.	Przeprowadzenie szkoleń (e-learning) dla użytkowników systemu	Zespół ds. systemu sylabus	TAK
5.	Uruchomienie wirtualnej „Platformy Q”	AJK i UZJK	TAK
6.	Stworzenie kompleksowego systemu informacyjnego w zakresie jakości kształcenia		
6.1.	Stworzenie części centralnej systemu	Zespół ds. systemu informacyjnego	TAK
6.2.	Przeprowadzenie nowej ankiety studenckiej (3 ankiet)	AJK, PEJK i Dział Informatyki	TAK
6.3.	Przeprowadzenie nowej ankiety absolwenckiej	Biuro Karier, PEJK i Dział Informatyki	TAK
6.4.	Przeprowadzenie nowej ankiety pracodawców	Biuro Karier, PEJK i Dział Informatyki	TAK
6.5.	Przeprowadzenie ankiety doktoranckiej	AJK, PEJK i Dział Informatyki	TAK
6.6.	Przeprowadzenie ankiety kadry	AJK, PEJK i Dział Informatyki	W trakcie
6.7.	Przeprowadzenie ankiety studentów programu ERASMUS	AJK, PEJK i Dział Informatyki	Częściowo
7.	Popularyzacja Kultury Jakości Uczelni (Q) - Organizacja konferencji „Dni Q”	AJK i UZJK	TAK
8.	Wdrożenie pozostałych rekomendacji z raportów oceny jakości kształcenia	Rektor, Dziekani, UZJK, WZJK	Częściowo

⁹ Skrót użyty w tabeli: **UZJK** = Uczelniany Zespół ds. Jakości Kształcenia; **WZJK** = Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia; **AJK** = Biuro Zarządzania Jakością Kształcenia; **PEJK** = Pracownia Ewaluacji Jakości Kształcenia

15 | Podsumowanie

Rok akademicki 2013/2014 był kolejnym kluczowym rokiem dla rozwoju Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia oraz Kultury Jakości Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego, co potwierdzają informacje zawarte w niniejszym raporcie. W szczególności, udało się zrealizować zdecydowaną większość zadań określonych w planie poprawy jakości kształcenia na rok 2014.

W grudniu 2014 r. zakończyła się realizacja projektu „Q”, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej, skierowanego do całej społeczności akademickiej Uczelni. Projekt stanowił odpowiedź na problemy zidentyfikowane w ramach inwentaryzacji rozwiązań projakościowych funkcjonujących w Uczelni, a jego celem było wzmocnienie kultury jakości WUM poprzez wdrożenie uczelnianego Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia zgodnego ze standardami Europejskiego Obszaru Szkolnictwa Wyższego. Działania podjęte w roku 2013/2014 przyczyniły się do osiągnięcia założonych celów projektu. Udało się opracować kompleksowe struktury i narzędzia zarządzania jakością kształcenia oraz zaangażować wewnętrznych i zewnętrznych interesariuszy w budowę kultury jakości Uczelni. Stworzono spójne ramy instytucjonalne (polityki, strategie i procedury) uczelnianego Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia, kompleksowy system informacyjny w zakresie jakości kształcenia (w tym nowe ankiety badania opinii studentów, doktorantów, kadry akademickiej, absolwentów i pracodawców), system E-sylabus do tworzenia, przeglądu i analizy programów kształcenia (w tym monitoringu i weryfikacji efektów kształcenia) oraz wirtualną Platformę Q, portal służący gromadzeniu i publikowaniu informacji na temat jakości kształcenia w WUM. Ponadto utrzymano Pracownię Ewaluacji Jakości Kształcenia, zatrudniającą w pełnym wymiarze czasu pracy 2 ekspertów w zakresie socjologii i statystyki. W prace projektowe zaangażowane były Zespoły ds. Jakości Kształcenia oraz szerokie grono społeczności akademickiej WUM (ok. 200 osób). Priorytetowym zadaniem na kolejne lata będzie utrzymanie i rozwój rozwiązań wypracowanych w ramach projektu, jak również ich efektywne wykorzystanie do wzmocnienia potencjału dydaktycznego WUM.

Podstawowym zadaniem Uczelnianego Zespołu ds. Jakości Kształcenia w 2013/2014 r. było określenie spójnych ram instytucjonalnych (polityk i procedur) Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia oraz nadzór nad pozostałymi zadaniami realizowanymi w projekcie „Q”. Swoją działalność, m.in. w ramach projektu „Q”, dalej rozwijały Wydziałowe Zespoły ds. Jakości Kształcenia, które drugi rok z rzędu opracowały kompleksowe raporty z oceny jakości kształcenia (w tym sprawozdanie z realizacji ubiegłorocznego planu). Raporty, zatwierdzone przez Dziekanów i przedstawione na posiedzeniach Rad Wydziałów, stanowią istotny element Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia WUM i podstawę dla systematycznego gromadzenia, analizy, oceny i wykorzystania danych na temat jakości kształcenia. Warto podkreślić, że raporty za rok 2013/2014 są bardziej przejrzyste i wnikliwie, niż te za ubiegły rok, niemniej jednak, pomimo wytycznych Prorektora ds. Dydaktyczno-Wychowawczych, dokumenty opracowane przez poszczególne Wydziały znacząco różnią się od siebie, nie tylko pod względem struktury, formy i zakresu analizowanych danych, ale również szczegółowości dokonanej analizy.

W roku 2013/2014 nastąpił spadek liczby respondentów studenckiej ankiety oceny zajęć i nauczycieli akademickich. W badaniu wzięło udział 57% studentów WUM (w porównaniu z 64% w ubiegłym roku). Średnia ocena zajęć dydaktycznych realizowanych na WUM wyniosła 3,92 (w skali 1-5). Podobnie jak w ubiegłym roku, studenci najwyżej ocenili przejrzystość warunków zaliczania przedmiotów. Stosunkowo najmniej respondentów zgodziło się z opinią, że literatura obowiązkowa była dostępna w bibliotece lub czytelni WUM. Kadra każdego z Wydziałów została oceniona powyżej 4, najlepsze wyniki uzyskali nauczyciele Wydziału Lekarsko-Dentystycznego (ale ogólne, średnie oceny na poszczególnych Wydziałach są do siebie bardzo zbliżone). Podobnie jak w ubiegłych latach, najwyżej oceniono przygotowanie nauczycieli do zajęć. Najniżej oceniono umiejętność zainteresowania studentów tematyką zajęć oraz zachęcanie do aktywnego udziału w zajęciach. Studenci zgłosili prawie 18 800 uwag opisowych, wśród których dominowały komentarze pozytywne. Na szczególną uwagę zasługują jednak zgłoszone wypowiedzi krytyczne (podobne do tych sygnalizowanych w roku ubiegłym, dotyczące m.in. powtarzających się treści zajęć, niedostatecznego przygotowania dydaktycznego nauczycieli, słabego przygotowania i organizacji niektórych zajęć (w tym zajęć klinicznych), niejasnych zasad oceniania studentów, nieodpowiednich warunków prowadzenia zajęć, czy niskiej jakości materiałów dydaktycznych), które staną się podstawą dalszych działań doskonalących w roku 2013/2014.

W roku akademickim 2013/2014 przeprowadzona została pierwsza edycja studenckiej ankiety oceny praktyk, w której wzięło udział 2171 studentów WUM. Zdecydowana większość respondentów oceniła odbyte praktyki dobrze lub bardzo dobrze. W opinii większości badanych, praktyki odpowiadały oczekiwaniom studentów (83% odpowiedzi „zdecydowanie tak” lub „tak”), odbywały się zgodnie z założonym programem (88%) oraz ułatwiły studentom przygotowanie do zawodu (85%). Na szczególną uwagę zasługują opinie studentów dotyczące niedostatecznego nadzoru merytorycznego praktyk (problem ten sygnalizowali również pracodawcy). Co dziesiąty respondent twierdzi, że podczas praktyk nie uzyskał pomocy ze strony opiekuna praktyk.

W 2013/2014 r., po raz pierwszy na szeroką skalę zebrane zostały również opinie studentów na temat jakości warunków studiowania i form wsparcia studentów (zajęć adaptacyjnych, pracy dziekanatów, Działu Obsługi Studentów i sekretariatów jednostek dydaktycznych, infrastruktury, biblioteki, organizacji studenckich, Wirtualnego Dziekanatu, stron internetowych i informacji dla studentów, akademików, itp.).

W roku 2013/2014 nastąpił znaczący wzrost odsetka absolwentów i pracodawców, którzy wzięli udział w badaniu losów zawodowych absolwentów.

W ankiecie badania opinii absolwentów wzięło udział 539 absolwentów WUM. Połowa respondentów jest średnio zadowolona z ukończonych studiów, niemniej jednak zdecydowana większość ponownie wybrałaby WUM jako miejsce studiowania i potwierdziła, że program kształcenia uwzględniał aktualne wymagania rynku pracy. Jednocześnie jedynie 31% badanych odpowiedziało, że studia w wysokim stopniu przygotowały ich do pracy pod względem praktycznych umiejętności zawodowych. Wśród kompetencji, które absolwenci uznali za szczególnie słabo rozwinięte, w stosunku do wymagań w środowisku pracy, znalazły się współpraca w zespole, efektywna komunikacja z innymi profesjonalistami/członkami zespołu medycznego oraz znajomość i umiejętność zastosowania przepisów prawnych. Opinię tę podzielają pracodawcy zatrudniający absolwentów Uczelni.

W ankiecie badania opinii pracodawców wzięło udział ponad 80 instytucji, w tym 15 szpitali i 12 firm farmaceutycznych zatrudniających absolwentów Uczelni. 70% pracodawców oceniło przygotowanie zawodowe absolwentów WUM wysoko lub bardzo wysoko. Sygnalizowano potrzebę położenia większego nacisku na kształtowanie umiejętności w zakresie budowania relacji i komunikacji z pacjentem oraz członkami zespołu medycznego, znajomości prawa medycznego, samodzielności i odpowiedzialności za własne działania, efektywności osobistej oraz umiejętności analitycznych. 80% instytucji, które wzięły udział w badaniu zadeklarowało chęć współpracy z Uczelnią.

System Zarządzania Jakością Kształcenia WUM, w tym system badania losów zawodowych absolwentów został również wzmocniony dzięki powołaniu w 2014 r. uczelnianej Rady Pracodawców. W skład Rady wchodzi 12 przedstawicieli pracodawców, organizacji zawodowych i otoczenia społeczno-gospodarczego Uczelni, którzy aktywnie włączyli się w procesy zarządzania jakością kształcenia w Uczelni. Przedstawiciele pracodawców zostali ponadto włączeni w prace Wydziałowych Zespołów ds. Jakości Kształcenia i Rad Programowych.

W roku 2013/2014 przeprowadzona została pierwsza edycja ogólnouczelnianej ankiety oceny studiów doktoranckich. W badaniu wzięło udział jedynie 14% doktorantów Uczelni. Średnia ocena zadowolenia ze studiów doktoranckich w WUM wynosi 3,67 w skali 1-5. Uczestnicy badania zgłosili szereg uwag i propozycji zmian, przede wszystkim do programu i planu studiów III stopnia, które stały się podstawą do sformułowania rekomendacji działań doskonalących. Warto również podkreślić, że zmiany w zakresie nauczania przedmiotu „Przysposobienie pedagogiczne” wprowadzone na studiach III st. w 2013/2014 r. spełniły oczekiwania doktorantów. W odpowiedzi na ich sugestie, w roku 2014/2015 wdrożone zostaną dalsze udoskonalenia w tym zakresie.

Jesienią 2014 r. odbyła się druga edycja konferencji Dzień Kultury Jakości Uczelni, w której wzięło udział ponad 200 osób zainteresowanych doskonaleniem jakości kształcenia, jak również podjęte zostały działania zmierzające do systemowego doskonalenia umiejętności dydaktycznych kadry akademickiej Uczelni. W szczególności, ponad 200 nauczycieli akademickich WUM zostało przeszkolonych z zakresu interaktywnych metod nauczania („Seminarium. Jak wskrzesić nieboszczyka?” prowadzone przez dr Magdalenę Mierzewską-Schmidt z Kliniki Anestezjologii i Intensywnej Terapii Dziecięcej WUM oraz dr Piotra Dziechciarza z Kliniki Pediatrii WUM).

W maju 2014 r., w Zakładzie Dydaktyki i Efektów Kształcenia WNoZ, powołana została Pracownia Ewaluacji i Doskonalenia Kształcenia Medycznego, której celem będzie naukowe wsparcie uczelnianego oraz krajowych systemów zapewnienia jakości kształcenia. W roku 2013/2014 nauczyciele akademicki WUM związani z Pracownią opublikowali szereg prac naukowych z zakresu dydaktyki medycznej.

W roku akademickim 2013/2014 Wydział Nauki o Zdrowiu uzyskał pozytywną ocenę instytucjonalną Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Trwająca 3 dni wizytacja obejmowała spotkania ze społecznością akademicką i interesariuszami zewnętrznymi Wydziału. Wszystkie przyjęte przez PKA kryteria jakościowe uzyskały na Wydziale ocenę „w pełni”. Funkcjonowanie i skuteczność Wydziałowego Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia zostały ocenione pozytywnie. W opinii Komisji, System jest jednak wciąż w fazie budowy i intensywnego rozwoju, w tym w niewystarczającym stopniu obejmuje studia doktoranckie i podyplomowe.

W styczniu 2015 r. rozpocznie się realizacja przygotowanego w roku 2013/2014 międzynarodowego projektu „Adaptacja kulturowa, integracja i wsparcie psychospołeczne dla studentów zagranicznych” (SUPP) współfinansowanego z Funduszy Norweskich i EOG. Celem projektu jest podniesienie jakości i efektów kształcenia studentów zagranicznych WUM poprzez zapewnienie im wsparcia psychospołecznego i ułatwienie integracji ze środowiskiem lokalnym, głównie akademickim. Stworzenie kompleksowego programu adaptacji kulturowej i wsparcia psychospołecznego oraz podniesienie kompetencji kadry Uczelni m.in. w zakresie rozumienia różnic międzykulturowych pozwoli na poprawę dobrostanu studentów zagranicznych, ich jakości życia i funkcjonowania na Uczelni oraz w społeczności lokalnej.

Podsumowując, rok akademicki 2013/2014 był kolejnym rokiem intensywnych prac nad rozwojem Uczelnianego Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia. Podjęte działania w znaczącym stopniu zbliżyły Uczelnię do osiągnięcia celów zakładanych w Polityce Jakości Kształcenia oraz Strategii Rozwoju Jakości Kształcenia WUM, jak również pozwoliły na dostosowanie Systemu do „Europejskich standardów i wskazówek zapewnienia jakości kształcenia w Europejskim Obszarze Szkolnictwa Wyższego¹⁰”. W szczególności zakończono prace nad stworzeniem spójnych ram Systemu, w tym kompleksowych procedur i narzędzi zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia. Wiele rozwiązań zostało w roku 2013/2014 wdrożonych po raz pierwszy, inne (np. hospitacje zajęć dydaktycznych, E-Sylabus) zostaną wdrożone w roku 2014/2015, dlatego też na efekty ich działania trzeba będzie poczekać. Niemniej jednak można stwierdzić, że stworzone zostały warunki do skutecznego zarządzania jakością kształcenia w Uczelni, a uruchomione procesy świadczą o coraz większej świadomości, systematyczności i spójności podejmowanych działań.

Priorytetowym zadaniem na kolejne lata będzie utrzymanie i rozwój rozwiązań wypracowanych w ramach projektu, ich efektywne wykorzystanie do wzmocnienia potencjału dydaktycznego WUM oraz rozszerzenie na studia doktoranckie i podyplomowe. Wierzimy, że pomimo zakończenia projektu „Q”, zaangażowanie Uczelni i jej społeczności akademickiej w procesy projakościowe nie osłabnie, ale będzie się ciągle umacniać, a działania wspierające i promujące kulturę jakości Uczelni będą kontynuowane.

Działania podejmowane w kolejnych latach powinny służyć m.in. do:

- dalszego budowania świadomości społeczności akademickiej i interesariuszy zewnętrznych w zakresie jakości kształcenia;
- pełnego wdrożenia i powszechnego zastosowania wypracowanych procedur i narzędzi zarządzania jakością kształcenia;
- doskonalenia umiejętności dydaktycznych nauczycieli akademickich Uczelni.

¹⁰ W najbliższych latach planowana jest aktualizacja (rozszerzenie i doprecyzowanie) standardów, co może się wiązać z koniecznością wprowadzenia dalszych zmian systemowych

15.1 | Rekomendacje

Mając nad uwagę poprawę jakości kształcenia w Warszawskim Uniwersytecie Medycznym, zaleca się:

- rozwój Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia na **studiach doktoranckich i podyplomowych**, w tym wdrożenie procedur i narzędzi zapewnienia jakości kształcenia na tych formach studiów (w zakresie aktualizacji programów studiów, weryfikacji efektów kształcenia, badania opinii i zasad oceniania doktorantów/słuchaczy, itp.). Rekomendowane jest uwzględnienie tych form studiów w ramach wszystkich rozwiązań wypracowanych w projekcie „Q”. W roku akademickim 2014/2015 raporty z oceny jakości kształcenia powinny również zostać opracowane dla studiów doktoranckich i podyplomowych (zgodnie z [Uchwałą nr 1/2013 Senatu](#));
- kontynuację prac nad stworzeniem kompleksowego systemu **doskonalenia kompetencji dydaktycznych kadry** Uczelni, w szczególności w zakresie innowacyjnych metod dydaktycznych;
- dokonanie analizy programów studiów pod kątem uwzględnienia treści i metod kształcenia przyczyniających się do rozwoju **wiedzy i umiejętności psychospołecznych studentów**, w tym w zakresie budowania relacji i komunikacji z pacjentem oraz współpracy w zespole medycznym. Analiza powinna zostać przeprowadzona przez interdyscyplinarny zespół roboczy i stać się punktem wyjścia do dyskusji nad udoskonaleniem kształcenia kompetencji psychospołecznych studentów WUM;
- **rozszerzenie oferty zajęć fakultatywnych** m.in. o zajęcia kształtujące kompetencje wskazywane jako szczególnie istotne przez pracodawców i absolwentów WUM (np. komunikacji z pacjentem i jego rodziną, współpracy w interdyscyplinarnym zespole medycznym, znajomości i zastosowania przepisów prawnych, umiejętności praktycznych, specyficznych dla danego zawodu, itp.), w tym we współpracy z pracodawcami;
- rozszerzenie studenckiej ankiety oceny zajęć i nauczycieli akademickich o ocenę zajęć fakultatywnych;
- przeprowadzenie analizy działalności **Rad Pedagogicznych** na wszystkich wydziałach Uczelni, w szczególności pod kątem zgodności podejmowanych działań z zapisami w Regulaminie Studiów;
- monitorowanie wdrażania rekomendacji sformułowanych na poszczególnych Wydziałach Uczelni.